

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»
Навчально-науковий центр заочно-дистанційного навчання
Кафедра англійської філології

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему:

«Порівняльна характеристика мови інструкцій з експлуатації
сільськогосподарської техніки у німецькій, англійській та українській мовах»

Виконав: студентка 6 курсу, групи ЗМА-61

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійної програми «Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська»

Юхимець Марина Олександрівна

Керівник: кандидат психологічних наук, доцент

Чепіль Оксана Яківна

Рецензент _____

Роботу допущено до захисту
на засіданні кафедри англійської філології
(протокол №__ від «__» _____ 2020 р.)

Завідувач кафедри _____ / А.О.Худолій

Острог – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЯК ТИПУ ТЕКСТУ.....	8
1.1. Основні аспекти інструкції з експлуатації.....	8
1.2. Особливості перекладу інструкцій з експлуатації на макро- та мікроструктурному рівнях.....	12
1.3. Доперекладацький аналіз тексту за методологією Крістіане Норд та Іваненко Ярослави	18
1.4. Критика перекладу інструкцій з експлуатації.....	22
Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ОРИГІНАЛУ ІНСТРУКЦІЇ ОБЕРТОВОГО ПЛУГА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ КРІСТІАНЕ НОРД.....	29
2.1. Модель аналізу тексту за методикою Крістіане Норд.....	29
2.2. Методологія Крістіане Норд аналізу екстралінгвальних та лінгвальних факторів тексту.....	35
2.3. Аналіз екстралінгвальних факторів оригіналу інструкції та її перекладів англійською та українською мовами	36
2.4. Аналіз лінгвальних факторів оригіналу інструкції та її перекладів англійською та українською мовами	41
Висновки до розділу 2	45
РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ ОРИГІНАЛУ ІНСТРУКЦІЇ ОБЕРТОВОГО ПЛУГА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ НА ЛЕКСИЧНОМУ, ГРАМАТИЧНОМУ ТА СИНТАКТИЧНОМУ РІВНЯХ.....	47
3.1. Граматичні труднощі під час перекладу науково-технічних текстів.....	47
3.2. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладів українською та англійською мовами на лексичному рівні.....	49

3.3. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладу англійською мовою на синтаксичному рівні.....	52
3.4. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладу англійською мовою на граматичному рівні.....	55
3.5. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладу українською мовою на граматичному та синтаксичному рівнях.....	60
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	74
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

У часи глобалізації переклад інструкцій з експлуатації набирає все більшого попиту. Споживачі різних країн можуть легко використовувати багато іноземних продуктів та товарів. Інструкції з експлуатації сільськогосподарської техніки є невід'ємною частиною сільськогосподарської діяльності.

Україна – аграрна країна. Ця галузь економіки розвивається дуже інтенсивно, тому попит на міжнародну агротехніку зростає, особливо на високоякісну, наприклад, Pöttinger, Claas, Wolf, Lemken і т.д.

Як і великим сільськогосподарським холдингам, так і невеличким фермерським господарствам необхідні інструкції з експлуатації сільськогосподарської техніки, написані рідною мовою, для правильної та дбайливої експлуатації товарів. Переклад інструкцій з експлуатації іноземної техніки стає все більш і більш важливим та необхідним.

Мета перекладу завжди повинна полягати в тому, щоб створити стилістично адекватний і доступний для читача переклад. Для цього необхідно проаналізувати вихідний текст, а потім і цільовий.

Це допомагає перекладачеві вирішувати численні питання – наприклад, важливо знати цільову аудиторію, щоб мати можливість виконувати стилістично і термінологічно адекватний переклад. Крім того, аналіз допомагає зрозуміти значення і мету тексту і, таким чином, зробити переклад, який відповідає очікуванням та вимогам клієнта.

Сьогодні існують різні методики для попереднього аналізу та власне аналізу перекладу, різні науковці намагалися допомогти практикам-перекладачам. Дослідженнями перекладу займалися такі вчені-науковці: К. Райс, В. Колер, В. Гайдрун, Р. Штольц, П. Шмідт та К. Норд., а також наші українські вчені: Карабан В.І., Кияк Т.Р., Іваненко Я.І., Шпак В.К., Бахтін М.М., Андрієнко Л.О.

Таку зацікавленість дослідників можна пояснити не лише соціальною, політичною і культурною значущістю перекладу, але також його складністю. З

цієї причини наукове дослідження спочатку представляє аналіз інструкцій з експлуатації як окремого виду тексту, а потім і аналіз мови тексту інструкцій. Модель аналізу за Крістіане Норд може бути використана при аналізі оригіналу та перекладів інструкцій з експлуатації.

У зв'язку з розвитком перекладознавства як самостійної науки, тема аналізу різножанрових перекладів набирає все більшого попиту. Тема порівняльного аналізу мови оригіналу інструкцій з експлуатації сільськогосподарської техніки та їх перекладів не є особливо популярною, як і в Німеччині, Великобританії, так і в Україні.

Актуальність теми дослідження. За методом Крістіане Норд практично ніхто не досліджував мову інструкцій з експлуатації сільськогосподарської техніки у трьох мовах – німецькій, англійській та українській. Зі всього цього, варто зробити висновок, що тема магістерської роботи є недостатньо досліджена, що свідчить про її актуальність.

Під час дослідження буде проведено порівняльну характеристику мови вихідного і цільового тексту інструкцій з експлуатації сільськогосподарської техніки, а також встановлено особливості перекладів інструкцій з експлуатації такого типу. І тому тема моєї магістерської роботи звучить **«Порівняльна характеристика мови інструкцій з експлуатації сільськогосподарської техніки у німецькій, англійській та українській мовах»**.

Ступінь наукової розробки теми. У сучасних лінгвістично-орієнтованих дослідженнях знайшли своє відображення такі аспекти дослідження інструкції з експлуатації, як особливості тексту та мови інструкцій з експлуатації (П. Шміт, В. Цітен, О. Гельмут, Дж. Дітріх).

У наукових роботах XX та XXI століть можна знайти достатньо досліджень, у яких мовознавці досліджували текст, його фактори та особливості, аспекти аналізу тексту, мікро- та макроструктуру тексту, види, типи та жанри текстів (К. Норд, В. Колер, К. Райс).

У зв'язку з активним розвитком сучасної науки – перекладознавства,

виникло багато досліджень, які спрямовані на аналіз перекладів різножанрових текстів, критику перекладу, аспекти, які важливі під час перекладу.

Однак незважаючи на розмаїття тематик, порівняльна характеристика інструкції з експлуатації обертового плуга трьома мовами ще не була об'єктом окремого комплексного дослідження. На цьому фоні з очевидністю бракує робіт, присвячених всебічному, зіставному дослідженню мови інструкції з експлуатації сільськогосподарської техніки у німецькій, англійській та українській мовах, а також аналізу перекладів текстів такого типу.

Мета та завдання дослідження:

Мета дослідження – порівняти мову оригіналу (німецькою мовою) інструкції з експлуатації обертового плуга та її переклади англійською та українською мовами на основі методу аналізу тексту Крістіане Норд; провести порівняльну характеристику мови оригіналу та мов перекладу на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.

Поставлена мета визначає виконання наступних **завдань**:

- проаналізувати термін «інструкції з експлуатації» та визначити особливості цього типу тексту;
- визначити комунікативну функцію інструкції з експлуатації;
- проаналізувати макроструктуру і мікроструктуру інструкції по експлуатації;
- визначити формальні аспекти, які стосуються перекладу;
- опрацювати методологію Крістіане Норд щодо аналізу тексту та критики перекладу;
- провести аналіз вихідного і цільового тексту перекладу інструкції з експлуатації для сільськогосподарської діяльності (на прикладі обертового плуга);
- порівняти мову оригіналу інструкції з її перекладами на українську та англійську мову на лексичному, синтаксичному та граматичному рівнях.

Об'єктом дослідження є німецький вихідний текст, англійський та український цільові тексти інструкції з експлуатації оборотного плуга.

Предмет дослідження – екстралінгвальні та лінгвальні особливості, мова оригіналу та мова перекладу інструкції з експлуатації агротехніки (на прикладі оборотного плуга) з німецької на англійську та українську мови.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети та завдань дослідження використовуватимемо такі методи: лінгвістичний метод, статистичний метод, метод аналізу тексту та критики перекладу за Крістіане Норд. Аналіз досліджуваного матеріалу здійснюватиметься переважно зіставним, порівняльним методом, частково описовим, статистичним та методом компонентного аналізу. Крім того, будуть використані метод комплексного аналізу.

Методологія Крістіане Норд допоможе якісно проаналізувати та охарактеризувати мову оригіналу інструкції до плуга та її перекладів та встановити різницю між двома мовами в аспекті перекладу.

Практичне значення дослідження полягає в можливості подальшого розвитку і вдосконалення або цього перекладу, або навіть інших перекладів інструкцій з експлуатації сільськогосподарської техніки на основі аналізу перекладу інструкції з експлуатації до оборотного плуга.

Структура роботи. Робота складається з трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаної літератури та джерел налічує 80 джерел. Вся кваліфікаційна робота займає 86 сторінок.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЯК ТИПУ ТЕКСТУ

1.1. Основні аспекти інструкції з експлуатації

Сьогодні різноманітні товари завжди постачаються з інструкцією з експлуатації. Інструкції з експлуатації містять інформацію і служать сполучною ланкою між технологіями та людьми.

Ми все частіше користуємось незліченними інструкціями: інструкціями з експлуатації та посібниками з експлуатації технічних пристроїв, інформаційними буклетами про ліки, рецептами приготування, дорожніми знаками.

«Інструкції з експлуатації можна представити як посередника, що втручається між користувачем і продуктом, і, звісно, надає конкретну інформацію» [47, 27]. В інструкції з експлуатації інформація перетворюється в зрозумілу потенційному користувачеві.

Це середовище, що передає повідомлення зі світу технічних артефактів до світу людей і перетворює одержувачів даного повідомлення в компетентних користувачів [47, 112-117].

Досліджуючи термін «*інструкції з експлуатації*», варто зазначити, що в німецькій і англійській мовах існує багато синонімів такого поняття.

Однак, важливо знати, чи мають різні терміни, такі як інструкція з експлуатації, інструкція з використання, посібник з використання пристрою, вказівки з використання різні значення.

В німецькому словнику, за редакцією Конрада Дудена, можна дізнатись велику різноманітність термінів на позначення цього поняття, дефініції яких ми переклали з німецької мови на українську [38]:

- Betriebsanleitung – інструкції з експлуатації машин, транспортних засобів тощо;

- Betriebsanweisung – вказівки для експлуатації транспортних засобів та технічних механізмів;
- Bedienungsanleitung – інструкції з обслуговування приладів;
- Gebrauchsanweisung – інструкція з використання будь-яких пристроїв;
- Gebrauchsanleitung – інструкція з використання;
- Anleitung – інструкція, посібник із надрукованими інструкціями;
- Anweisung – інструкція, вказівки, (надрукована) інструкція, переклад, порядок оплати.

Вчений-науковець Пітер Шміт теж займався тлумаченням різних наукових термінів, які використовують в інструкціях з експлуатації. П. Шміт виявив, що інструкції використовуються для того, щоб направляти споживача, який ще не ознайомлений з приладом чи не знає як його використовувати. Тому інструкції з експлуатації використовуються, щоб по'яснити, як саме користуватися пристроєм. Однак опис продукту не є частиною інструкції [69, 213].

Термін «*інструкція*» нейтральний і може застосовуватись для великої кількості документації, що стосується зовнішньої комунікації: інструкції для автомобілів, спортивних або побутових приладів [69, 209].

Згідно з П. Шмітом, інструкції для ознайомлення працівникам, керівник роздає своїм співробітникам. Це означає, що інструкції з експлуатації можуть бути написані тільки всередині компанії. Так як, в інструкції вказано, наприклад, як виглядають певні робочі процеси для окремої галузі, внутрішні потреби та вимоги теж беруть до уваги [76].

Термін «*інструкція*» може використовуватися в якості заголовка тільки в тому випадку, якщо відправник тексту уповноважений видавати інструкції для адресата тексту (наприклад, в разі внутрішньої документації суб'єкта) [69, 209].

А відтак, *інструкція з експлуатації* – це посібник, в якому повністю описаний алгоритм роботи товару чи технічного пристрою [76].

Термін «*інструкція*» можна використовувати тільки для документації, що має характеристики посібника, тобто має палітурку, зміст тощо [69, 209].

Термін «експлуатація» – більш ширше поняття, ніж «обслуговування». Інструкція з експлуатації або посібник з експлуатації починається з транспортування та закінчується утилізацією.

Таким чином, посібник з експлуатації включає такі розділи: транспортування, зберігання, інсталяція, введення в експлуатацію, експлуатація, очищення, технічне обслуговування, обслуговування, ремонт, демонтаж і утилізація [76].

Комунікативна функція інструкцій з експлуатації. Інструкція використовується в комунікаційній ситуації, коли експерти спілкуються із непрофесіоналами, та відноситься до категорії дидактико-інструктивного тексту, орієнтованого на взаємодію між людьми і пристроями. Відтак, таку комунікативну ситуацію також називають асиметричною, оскільки неспеціаліст спілкується з фахівцем [43, 21].

Для спеціалістів в даній області це все означає, що текст повинен бути переданий із врахуванням недостатніх спеціальних знань непрофесіонала. Ось чому, автору технічних текстів і перекладачеві важливо знати, що це за тип тексту, тому як це має вплив на вибір мовних засобів і інструментів.

Лінгвістичні засоби дії, елементи ситуації та функціональні елементи всі разом створюють зразок дії [39, 53]. Шаблон такої дії може являти собою договір для конкретної ситуації та може використовуватися, саме як шаблон при формулюванні різноманітних текстів [39, 54].

Якщо розглядати інструкцію з експлуатації побутової техніки та її загальний алгоритм дій, то можна зрозуміти: умовні позначення, текст інструкції і надалі передавати цю інформацію.

Для пояснення буде застосована модель трикутника Дж. Енгберга, який представлено на Рис.1.1. «Трикутник Дж. Енгберга». [39, 54]:

Функція: фахівець хоче надати непрофесіоналу інформацію про те, як потрібно використовувати куплений товар.

Ситуація: клієнт придбав продукт і хоче якомога швидше дізнатися, як він працює.

Лінгвістичні агенти: інструкції за допомогою тексту і картинок [39, 54].

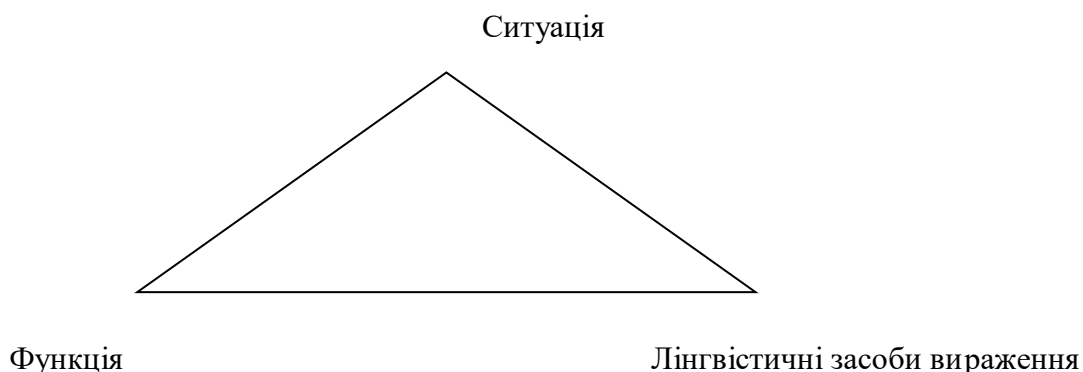

Рис. 1.1. Трикутник Дж. Енгберга

Метою такої інструкції з експлуатації текстового типу є надати можливість споживачеві управляти технічним пристроєм. Так як, мета полягає в тому, щоб зробити це якомога швидше і простіше, текст інструкції з експлуатації повинен бути чітким та лаконічним [41, 187].

Щоб домогтися економії мови, перекладачеві важливо використовувати вже знайомі споживачеві і вживані слова, і, звісно, не використовувати довгих пояснень.

За словами науковця Сюзанни Гьопферіх, якщо технічний редактор не може вірно подати нові терміни та пояснення, то він може зробити це за рахунок зміни їх зображеннями, а отже, полегшити їх розуміння [41, 187].

Сюзанна Гьопферіх називає це *стратегією заміщення*, тому що тоді пояснення, яке важко зрозуміти, замінено чітким малюнком [41, 247].

В текстах даного типу важливо не давати споживачеві багато подробиць, а навпаки, допомогти з допомогою інструкції в експлуатації продукту. Цільова група споживачів, яку завжди повинен мати на увазі перекладач технічного тексту або автор, дуже тісно пов'язана з типом такого тексту та ситуацією.

1.2. Особливості перекладу інструкцій з експлуатації на макро- та мікроструктурному рівнях

Вчені провели велику кількість досліджень в області перекладу технічних текстів, і дійшли висновків, що текст, в цілому, ділиться на макро- і мікроструктуру. Відповідно за різними методиками науковців, розрізняють макро- та мікроструктуру інструкцій з використання.

Макроструктура тексту. Макроструктура самих інструкцій з використання продукції, не змінюється під час перекладу і повинна обов'язково бути збережена. Зміни на макроструктурному рівні виключені, особливо при перекладі технічних посібників та інструкцій, так як оригінал інструкції і переклад мають мати ідентичний розрив сторінок, а також навіть еквівалент на рівні абзацу.

Так як, наприклад, споживачі не читають інструкції з експлуатації товарів від самого початку до кінця, а лише виділяють деякі розділи за допомогою змісту [69, 210-212].

Макроструктура повинна відповідати певній послідовності із використання даного пристрою:

- інформація про інсталяцію пристрою або системи повинна бути на початку інструкції;
- примітки щодо можливого усунення несправностей в кінці посібника з експлуатації;
- вказівки з розпакування продукту не слід включати до інформації про інсталяцію, лише після розпакування пристрою [69, 210-212].

Насправді побудова тексту в інструкціях з експлуатації товарів значно відрізняється з точки зору пропозиції, структури та порядку подачі такої інформації [69, 210].

Оригінал інструкції з експлуатації товару німецькою мовою наведений на Рис.1.2, Рис.1.3, Рис.1.4; англійський текст інструкції з експлуатації Рис. 7, Рис.8, Рис. 9 (Додаток А) український текст інструкції з експлуатації: Рис.4., Рис.5,

Рис.6) чітко показують, що макроструктура оригіналу не була змінена під час перекладу (див. Додаток А).

Для детального розгляду представимо Титульний лист інструкції з експлуатації на мові оригіналу наведений на Рис.1.2.

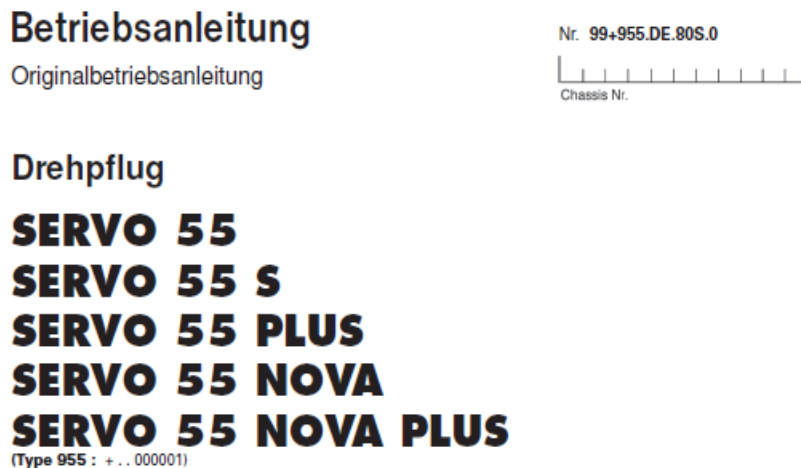

Рис. 1.2. Титульний лист інструкції з експлуатації

Інструкція з експлуатації плуга німецькою мовою, а тобто мовою оригіналу з малюнками представлена на Рис.1.3.

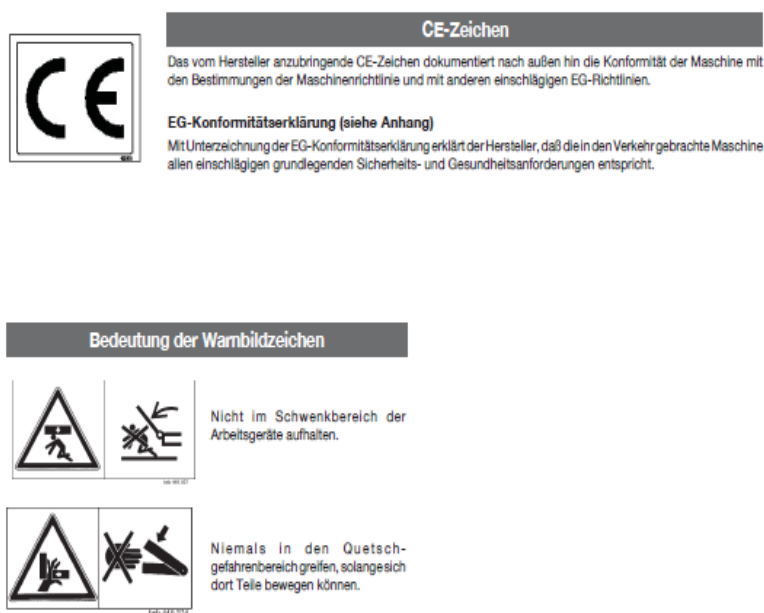

Рис.1.3 Інструкція з експлуатації плуга німецькою мовою (в малюнках)

Інструкція з експлуатації плуга німецькою мовою в малюнках представлена на Рис.1.4.

Рис.1.4. Інструкція з експлуатації плуга німецькою мовою в малюнках

Мікроструктура інструкцій. Перед початком перекладу автори технічних текстів повинні узгодити з замовником, яким чином повинен бути сформульований текст перекладу (у особовій формі чи безособовій).

Зазвичай, збірник з експлуатації, інструкції з використання, інструкції з експлуатації, (спеціальна документація) пишуть саме в безособовому форматі звернення до такого клієнта, наприклад: «Зніміть кришку і залийте рідину».

В той час, як інструкції з експлуатації для не спеціалістів (документація для некваліфікованих користувачів), складають від імені третьої особи, зокрема такий приклад: «Щоб завершити процес, натисніть клавішу решітки [#].» або «Припиніть процес клавішею: [#].») [69, 211].

У зв'язку з тим, що потрібні попередні знання своєї цільової аудиторії можуть залежати і від культури нації, тому значною частиною такого процесу перекладу є уточнення деяких текстових уривків, менш детальне уявлення або просто опускання тексту, щоб максимум відредагувати текст до мови перекладу

і її цільової аудиторії.

Вчений Пітер Шміт в своїх працях детально описує концепт «культурно-специфічної глибини опису» [69, 211].

До прикладу П. Шміт пояснює, що перемикання передач описано більш детально в інструкціях з експлуатації легкових автомобілів (для Америки) для автомобілів з механічною коробкою передач, ніж в інструкціях з експлуатації легкових автомобілів (для Німеччини) - передбачено, що перемикання передач відомо, оскільки в США лише 10% легкових автомобілів мають механічну коробку передач [69, 211].

Крім того, слід приділити увагу єдиному стилю, який мають інструкції з експлуатації. Варто уникати нелаконічних і нечітких формулювань таких, як «перевіряйте якомога частіше» або пасивних конструкцій.

Наприклад: «..потім перемикач повертається зліва направо..», і тоді користувачі не може зрозуміти, чи дії відбуваються автоматично чи їм потрібно натиснути кнопку, перемикач. Саме головне, все необхідно пояснювати і все описувати більш точно [60, 41].

Велику увагу слід приділяти єдиному стилю мови. Коротенькі та чіткі речення краще підходять для інструкцій з експлуатації товарів, тому як сам користувач не зможе зрозуміти, коли дію описано складними реченнями і споживач не знає, що спочатку робити, а що вже пізніше.

Також, слід надавати вказівки із використання пристроїв для споживачів з допомогою коротких, ясних формулювань, а саме з допомогою офіційно-ділового стилю мови [60, 43].

Автор інструкції або перекладач інструкції по експлуатації товару повинен від початку поставити собі питання, яку саме форму звернення він буде використовувати. Наприклад: він використовує особову або безособову форму звертання. Дану форму звертання, обрану автором на початку перекладу, слід зберегти впродовж всього тексту.

Якщо перекладач вживає особовий стиль звертання, тоді характер звернення і ступінь мотивації користувачів будуть досить високі. А тому, можна

стверджувати, що великі інструкції з експлуатації пристроїв стануть ще більшими за своїм обсягом. В результаті чого, також збільшаться виробничі витрати [60, 44].

Відповідно до таких пояснень, інструкції з експлуатації чи використання товару, зазвичай, складають саме в особовій формі звернення. Така форма звернення простежується в інструкції з експлуатації оборотного плуга, який є об'єктом нашого дослідження.

Всі інструкції з експлуатації товарів завжди складені в особовій формі. До прикладу, розглянемо інструкцію з експлуатації оборотного плуга на рис. 1.5 на мові оригіналу, звернення звучить так: «Beachten Sie bitte die Leistungsgrenzen der verwendeten Zugmaschine» [31, 8].

Інструкцію з експлуатації оборотного плуга представлено на Рис.1.5.

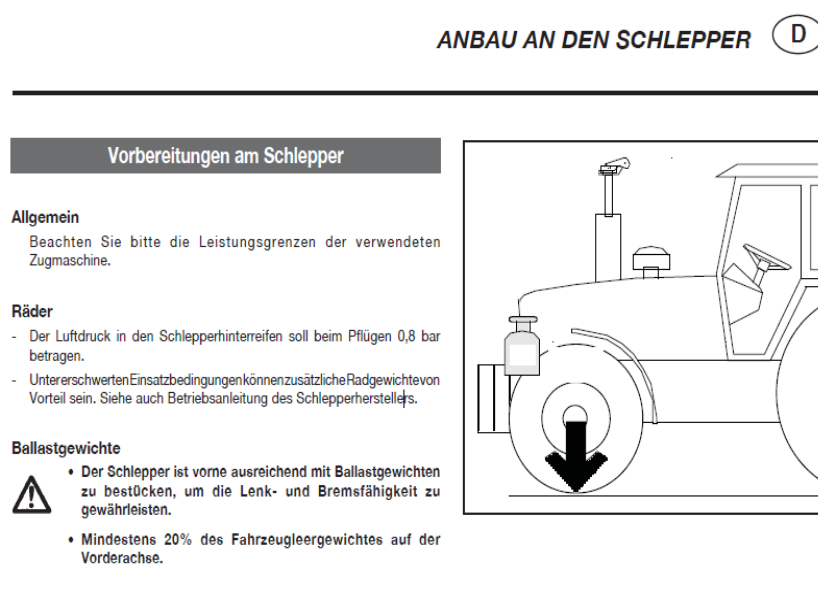

Рис.1.5 Інструкцію з експлуатації оборотного плуга

Слід зауважити, що в оригіналі тексту інструкції з експлуатації оборотного плуга, який написаний німецькою мовою (оригінал), майже всюди перекладач тексту вживає безособову форму звертання.

Невербальна інформація, тобто малюнки в інструкціях займають від 50% до 100% площі, що залежить від цільової групи чи продукту. Під час перекладу слід враховувати інформацію, яка подана на малюнках, без якої вербальний текст

дуже часто неможливо вірно інтерпретувати [69, 213].

До того ж слід встановити чітко відповідність між фактами, зображеними на Рис.1.6 та Рис.1.7, та текстом інструкції.

Відповідність між зображеннями та позначеннями в тексті на мові оригіналу наведено на Рис.1.6 [31, 22]

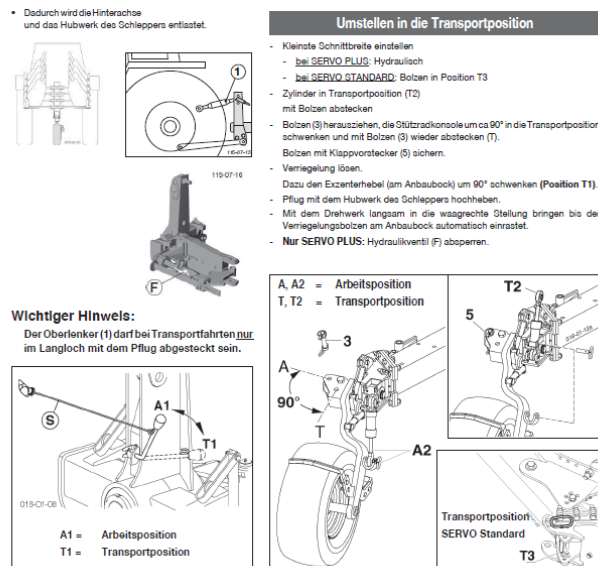

Рис.1.6 Відповідність між зображеннями та позначеннями в тексті на мові оригіналу

Відповідність між зображеннями та позначеннями в тексті в перекладі українською мовою [33, 22]

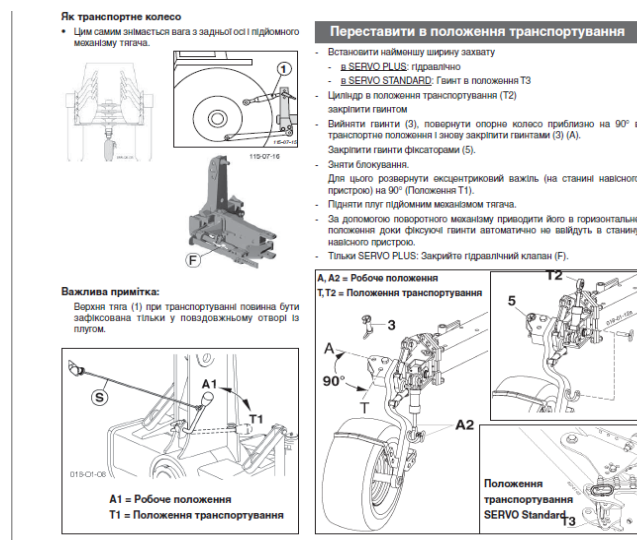

Рис.1.7 Відповідність між зображеннями та позначеннями в тексті в перекладі українською мовою

1.3. Доперекладацький аналіз тексту за методологією Крістіане Норд та Іваненко Ярослави

Дослідниця Крістіане Норд формулює свою модель функціонального перекладу на прикладі теорії скопосу Ганса Вермеєра, яка насамперед призначена для дидактичного застосування.

Відтак Крістіане Норд тлумачить поняття перекладу, як ...«створення функціонально-відповідного цільового тексту на основі вихідного тексту, який визначається по-різному в залежності від бажаної або необхідної функції («*translatoscopus*»)) [57, 30].

Згідно з теорією Крістіане Норд, перекладач мусить спочатку виконати цільовий переклад так, щоб досягти певної та визначеної функції. Оскільки користувач пристроїв цільового тексту покладається на отримання функціонального перекладу, тому й перекладач також певною мірою зобов'язаний бути лояльним до одержувача [56, 32].

Вчена Крістіане Норд трактує *функціональну справедливість*, як: «здатність бути придатним для реалізації функції (функцій), передбачених процесом перекладу» [52, 15].

Функція тут не є певною властивістю тексту, а виникає лише тоді, коли споживач пристрою сприймає текст, навіть якщо автор використовує «функціональні сигнали» і може підтримувати сприйняття цільової функції. Передбачувані чи можливі функції вихідного тексту можуть відрізнятися від функцій цільового тексту [51, 235].

У перекладацькій літературі процес перекладу, зазвичай, представлений двоетапною або трьох етапною схемою. Науковець Крістіане Норд розробила «кругову схему». Це принципово рекурсивний процес, в якому можливі різні зворотні зв'язки. Схему кола представлено на рис.1.8.

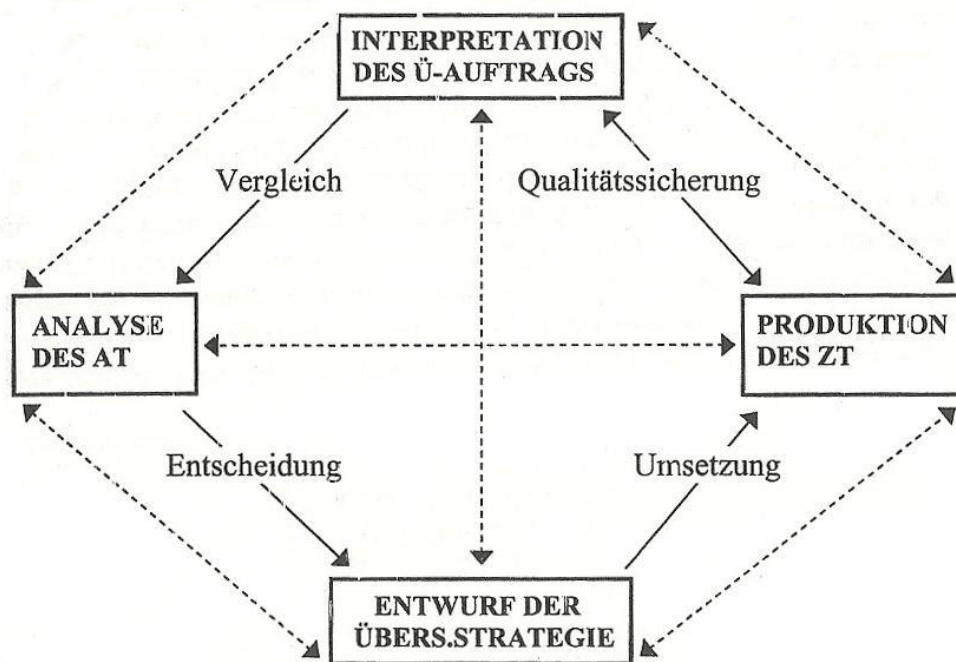

Рис. 1.8. Схема кола Крістіане Норд [53, 33]

Відповідно до схеми Крістіане Норд, *процес трансляції* – це не простий процес, а швидше «круговий загальний процес, що має додаткові рекурсивні кола» [53, 32].

Ініціатором процесу перекладу завжди є замовник інструкції, тому що за словами Крістіане Норд: «без замовлення [...] ми взагалі не отримаємо переклад» [50, 40]. На першому етапі перекладач тексту інтерпретує замовлення, щоб можна було розпізнати комунікативну ситуацію, а також бажану функцію цільового тексту.

Далі йдуть ключові поняття аналізу вихідного тексту. Ці поняття також можуть мати й інші ролі в процесі перекладу, наприклад, автор вихідного тексту або одержувач цільового тексту [56, 6].

Ще одним важливим етапом в процесі перекладу текстів будь-якого типу є доперекладацький аналіз вихідного тексту. Доперекладацький аналіз ґрунтується на використанні методів та підходів Крістіане Норд та Катаріни Менг тощо.

Система питань К. Норд та К. Менг є дуже зручною та корисною, адже вона є простою для розуміння та в процесі пошуку відповідей на перелічені

питання перекладач тексту досліджує не тільки внутрішньо-текстові чи лінгвальні, але й зовнішньо-текстові чи екстралінгвальні фактори та їх аспекти твору.

Під час проведення нашого дослідження, ми скористалися методикою доперекладацького аналізу, розробленою Ярославом Іваненко. Вона розробила схеми, які створені саме для графічного відображення та представлення її методики доперекладацького аналізу.

Схеми містять ключові питання, на які має звертати увагу перекладач текстів під час доперекладацького аналізу тексту з метою кращого розуміння та інтерпретації тексту оригіналу, методи та підходи доперекладацького аналізу тексту.

А саме: теорія сприйняття та когнітивний підхід, теорія скопосу, герменевтичний аналіз, «*close reading*», монографічний аналіз тексту, за Ю.М. Лотманом, «*wide reading*», представлено на Рис. 1.9. «Методика доперекладацького аналізу тексту. Методи та підходи»

Також Ярослава Іваненко розробила схему предмету аналізу тексту того, яка частина інформації досліджується в межах зазначених питань. Це все представлено на Рис.1.10. «Методика доперекладацького аналізу тексту. Сфери та предмети аналізу» [14, 105].

До того ж, варто зазначити, що науковець Ярослава Іваненко запропонувала методику так званого «класичного» стилістичного аналізу тексту, який складається з двох основних елементів: вертикальна та горизонтальна структури тексту.

У ході дослідження залучається п'ять мовних рівнів – морфологічний, фонетичний, лексичний, синтаксичний та семантичний [14, 105-108]

Рис. 1.9. Методика доперекладацького аналізу тексту. Методи та підходи [14, 107]

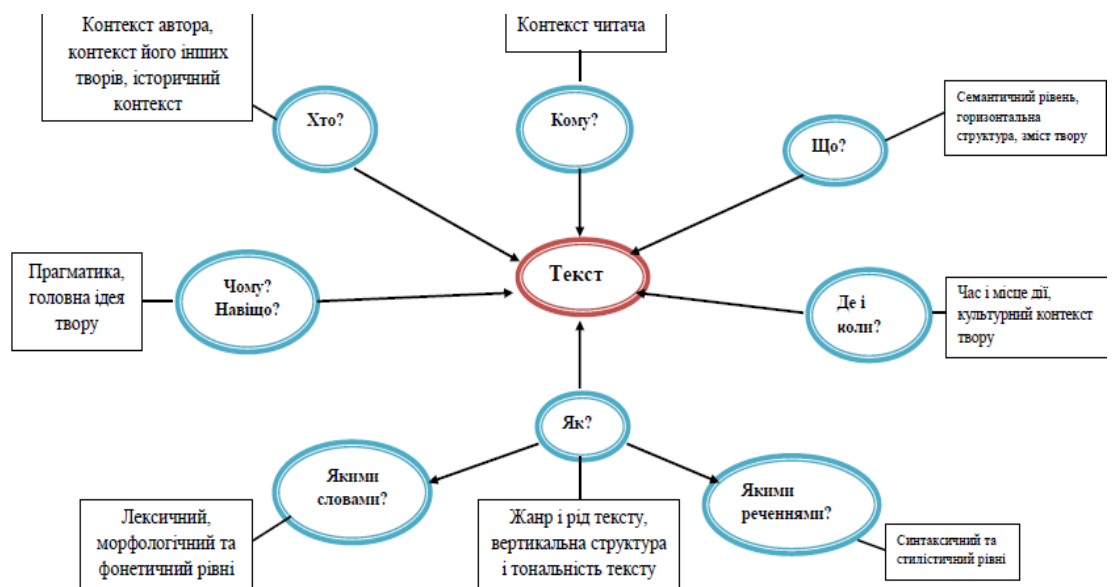

Рис. 1.10. Методика доперекладацького аналізу тексту. Сфери та предмети аналізу [14, 108].

Можна зробити висновок, що функціональний переклад означає, що орієнтація на мету – це якісний критерій досить успішної реалізації перекладу [50, 364]. Таким чином, функціональність для Крістіане Норд – це перший

критерій успішного перекладу. Лояльність вона розглядає, як другий критерій [50, 365].

Згідно з Крістіаною Норд, лояльність має два аспекти, тому як перекладач зобов'язаний бути лояльним до вихідного тексту, а отже й до замовника, а з іншого боку, до ситуації з цільовим текстом і до одержувача цільового тексту [95, 32].

1.4. Критика перекладу інструкцій з експлуатації

Завжди спочатку перекладу технічної документації перекладач тексту повинен поставити собі запитання: «Чи повинен переклад максимально органічно вписуватися в цільову культуру? Чи повинен орієнтуватися на моделі паралельних текстів цільового середовища?» [69, 209] або ж головна мета – переклад – фірмовий стиль.

Останній випадок зустрічається більш часто і призводить до того, що технічна документація мусить виглядати однакою всіма мовами (щодо формату паперу, макета, зображення) [69, 209].

Після порівняння оригіналу інструкції з експлуатації обертового плуга (на німецькій мові) з її перекладами (українською та англійською мовою) можна стверджувати, що формально інструкції виглядають однакою на всіх мовах.

Проте, якщо переклад повинен бути бездоганно інтегрований у цільову культуру нації, і коли можливою є поява паралельних текстів, слід враховувати такі формальні аспекти, які залежать від культури народу інструкцій з експлуатації і повинні бути адаптовані [69, 209-210]:

- розмір паперу;
- орієнтація сторінки;
- тип палітурки / перфорації;
- типографські особливості;
- тип і дизайн зображень.

За словами Дітріха Юла, найбільш важливою вимогою до інструкцій з

експлуатації є те, щоб інструкція була чіткою і зрозумілою для користувача, щоб в кінцевому результаті можна було вірно користуватися пристроєм.

Якщо інструкції написані чітко, пристроєм можна буде керувати без проблем, а технологія буде реагувати так, як хоче користувач [46, 67].

Однак, за словами Сюзанни Гьопферіх, існують певні вимоги до структури інструкцій з експлуатації пристроїв [41, 107]. Чітку структуру інструкцій товарів використовують для забезпечення того, щоб користувач міг швидше і простіше зрозуміти, а також знайти певну інформацію.

Сюзанна Гьопферіх поділяє вимоги до інструкцій на три групи:

- дії (наприклад, натискання на поворотну ручку) повинні визначати структуру. Першою метою інструкції по експлуатації є також повчальне «керівництво», а не стільки опис продукту.
- проміжні цілі повинні вказувати шлях до основної мети і тим самим робити шлях зрозумілим. Це пов'язано з тим, що споживача не можна залишати одного і не можна припускати занадто багато знань.
- повинні бути подані вказівки правильної роботи з пристроєм, що допоможуть досягти проміжних цілей і загальної мети [41, 107].

Дані вимоги відносяться до структури вищого рівня, але ви також можете надати більш детальну інформацію про макроструктуру в інструкціях по експлуатації. Науковець Вернер Цітен пропонує фіксовану структуру інструкцій із застосування, яка розділена на преамбулу, керуючу частину і додаток [80, 6].

На відміну від Сюзанни Гьопферіх, він не робить різниці між обов'язковими і додатковими компонентами, так що, наприклад, згідно з думками В. Цітена зміст є невід'ємною частиною, але Сюзанна Гьопферіх вважає його необов'язковим [41, 102].

Якщо порівнювати дві структурні пропозиції, то одна істотна відмінність між ними полягає в тому, що пропозиція Сюзанни Гьопферіха є динамічною, завдяки необов'язковим елементам (білі квадрати) (див. Рис. 1.11.).

Динамічна структура Сюзанни Гьопферіх представлена на Рис.1.11.

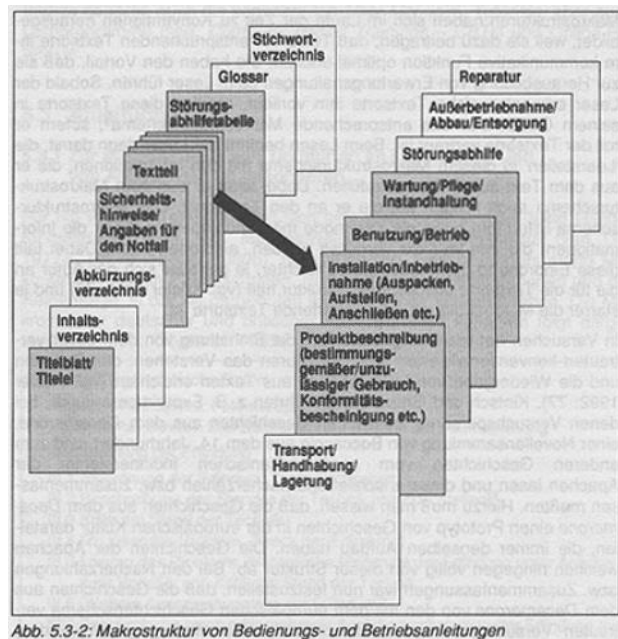

Рис. 1.11. Динамічна структура С. Гьопферіх [41]

З іншого боку, структура В. Цітена досить статична, так як він не брав до уваги той факт, що деякі елементи іноді можуть бути неактуальними.

Структура Вернера Цітена представлена на Рис.1.12

Рис. 1.12 Структура Вернера Цітена [80]

Динамічна структура С. Гьопферіха може застосовуватися до всіх інструкцій з експлуатації, а інформаційна структура може бути адаптована до

кожної відповідної ситуації.

В цьому і полягає перевага структури С. Ёюпферіх, тому що є шаблон, який можна змінювати. Наприклад, зміст потрібно тільки по закону, якщо інструкція із застосування перевищує чотири сторінки [42, 5].

Однак і В. Цітен, і С. Ёюпферіх мають рацію, коли пропонують конкретну послідовність, тому що для споживача товарів це є перевагою, коли послідовність інформації однакова в усіх інструкціях з експлуатації.

Таким чином, читач знає макроструктуру інструкцій, і його очікування активуються в пам'яті [41, 101]. Крістіане Норд відступає від думки, що *помилка перекладу* – це невідповідність стандарту, так як для перекладів немає встановлених стандартів.

Замість цього вона стверджує, що помилка перекладу при функціональному перекладі повинна відбуватися з цільової функції, призначеної для перекладу [50, 366].

Отже, *помилка перекладу* – це недотримання порядку перекладу за умови, коли перекладач тексту знає мету перекладу. Таким чином, Крістіане Норд займає дуже чітку позицію щодо важливої ролі перекладацької роботи автора тексту.

Крістіане Норд не вважає порушення синтаксичних і лексичних правил помилками перекладу в строгому сенсі слова. У прямому сенсі, це слід розуміти, як порушення процесу перекладу. Слід припускати достатнє володіння мовою, що не повинно бути предметом процесу [50, 367].

За словами Крістіане Норд, також може бути корисно розподілити бонусні бали за хороші рішення, яких не можна очікувати [56, 196]. Це могло бути так, наприклад, якщо зображення адаптовано до норм цільової культури. Це може означати, що неадекватний переклад повинен бути оцінений, як достатній переклад шляхом додавання додаткових балів.

Крім позитивних відгуків, теорія Крістіане Норд викликала також і критику. Науковець Г. Вітте критикує введення терміну «*лояльність*», як етико-морального поняття в перекладацьку справу [79, 155]. На його думку, таке

поняття не відноситься до всієї загальної теорії перекладу.

Вся наукова діяльність Крістіани Норд спеціалізується на перекладацькій дидактиці, яка теж включає підготовку до професійної практики перекладу. Тому вона підкреслює всю важливість викладання етичних норм при вивченні перекладачів [51, 236].

Дослідник Еріх Прунч не заходить досить далеко в концепції лояльності Крістіане Норд. Він доповнює лояльність К. Норд до автора вихідного тексту до одержувача цільового тексту [61, 36].

Ще один проблемний аспект в теорії Крістіане Норду науковець Е. Прунч бачить в інтерпретації задуму автора вихідного тексту: можливий будь-який переклад тексту перекладачем [62, 193].

Сама Крістіане Норд також бачить цю проблему та обмежує власну теорію тим, що: «відправною точкою перекладу [...] не може бути «намір» відправника або автора вихідного тексту, а тільки його інтерпретація [...] перекладачем. До компетенції [також] входить орієнтований на переклад аналіз вихідного тексту» [51, 243].

Р. Штольц підтверджує, що в теорії Крістіане Норд «дуже мало конкретних інструкцій для практичного перекладу» [75, 202]. Теорія Крістіане Норд спланована на дидактику і призначена лише для забезпечення базової основи для практичної діяльності, та є специфічною для мовної пари або типу тексту і не може бути узагальнений для всіх можливих випадків.

Що стосується ходу перевірки перекладу, Катаріна Райс тільки говорить, що критика, яка залежить від цільового тексту, повинна бути першим кроком, щоб мати можливість винести загальне враження про переведення текстів, необхідно виконати перевірку, яка залежить від вихідного тексту [64, 17- 23].

На відміну від Катаріни Райс, дослідниця Крістіане Норд надає конкретну пропозицію щодо перевірки перекладу. К. Норд знову бере початок в ролі вчителя перекладу текстів. Щоб навчити свого учня, автора перекладів текстів вчитель повинен здійснити роботу, пов'язану з пошуком і класифікацією помилок.

«Потім потрібно зважити деякі помилки та спробувати уникнути зовсім помилок, які можуть статися в майбутньому, і похвалити хороші підходи» [56, 188]. Пропозиція Крістіане Норд щодо курсу перекладацької критики ставиться до основної ідеї перекладацької критики, вираженої К. Райс [56, 191]. Ваш аналіз починається з цільового тексту.

Крістіане Норд надає важливого значення тому, що критик не обмежується невеликими відрізками при аналізі помилок, а завжди проводить аналіз з точки зору перекладацької задачі [56, 191].

На другому етапі критик повинен поглянути на метод перекладу. Це може бути явно виражене в передмові або післямові. Критик може вивести з цього особливі проблеми перекладу і таким чином точно визначити фокус аналізу.

Якщо інформації про спосіб перекладу немає, критик повинен спочатку продовжити аналіз вихідного тексту. Потім він може реконструювати методи перекладу. Аналізуючи вихідний текст, критик може також зосередитися на уривках, які

Тут для Крістіане Норд важливо звернути, що потрібно звертати увагу на зовнішні і на внутрішні елементи тексту [56, 191]. Але даний момент не є зміною методик Катаріни Райс, тому що вона також аналізує внутрішні текстові елементи.

К. Норд надає важливого значення тому, що критик не обмежується невеликими відрізками при аналізі помилок, а завжди проводить аналіз з точки зору перекладацької задачі [56, 191].

На другому етапі перекладач повинен поглянути на метод перекладу. Це може бути явно виражене в передмові або післямові. Критик може вивести з цього особливі проблеми перекладу і, таким чином, точно визначити фокус аналізу. Якщо інформації про спосіб перекладу немає, перекладач повинен спочатку продовжити аналіз вихідного тексту.

Перекладач текстів може реконструювати методи перекладу. При аналізі вихідного тексту критик може також зосередитися на уривках, які визначені як «проблемні» в аналізі цільового тексту [56, 192].

Фахівець Крістіане Норд наводить такі приклади: неузгодженість змісту, суперечлива термінологія тощо [58, 186]. Потім критик може створити цільовий текстовий профіль, об'єднавши методи перекладу і аналіз вихідного тексту.

Даний цільовий текстовий профіль тепер можна зберегти разом з фактичним цільовим текстом для оцінки. Якщо ці два описи тексту збігаються, тоді переклад можна описати як функціональний [58, 192].

Має сенс почати з аналізу такого цільового тексту, так як це дозволяє оцінити весь цільовий текст, не впливаючи на вихідний текст. Форма аналізу тексту запропонована Крістіане Норд, в якій потрібно створити профіль цільового тексту і зрозуміти метод перекладу - практиці займає надто багато часу.

Висновок до розділу 1

Таким чином, в першому розділі, детально розглядається інструкція з експлуатації пристроїв як окремий тип тексту. На початку розділу подано роз'яснення деяких термінів, різниця між ними: чи це інструкція з використання, чи інструкція з експлуатації, чи, можливо, посібник з експлуатації.

Потім, ми навели перелік термінів: інструкцій з експлуатації, надали інформацію про визначення комунікативної функції інструкцій, аналіз структури і змісту інструкції з експлуатації, а також макро- або мікроструктури таких інструкцій. Крім цього, ще навели перелік формальних чинників, що відносяться до перекладу інструкції, а також список основних вимог, яких слід дотримуватися під час перекладу інструкцій з експлуатації. Розглянули та проаналізували методику доперекладацького аналізу Крістіане Норд та Ярослави Іваненко.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ ОРИГІНАЛУ ІНСТРУКЦІЇ ОБЕРТОВОГО ПЛУГА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ КРІСТІАНЕ НОРД

2.1. Модель аналізу тексту за методикою Крістіане Норд

Модель аналізу тексту Крістіане Норд є цілісним дослідженням, яке багато в чому перетинається з підходами, теоріями інших науковців, а отже найбільш відповідна до цілей нашої дипломної роботи.

Її модель – не обмежена будь-яким конкретним типом тексту, вона не містить жодних посилань на конкретні характеристики вихідних чи цільових мов, не залежить від рівня компетентності перекладача і вона діє для обох напрямків.

Модель К. Норд аналізу тексту у перекладі складається з позатекстових та внутрішньо-текстових факторів, які перекладач повинен аналізувати як у вихідному, так і в цільовому тексті, а отже, порівнювати.

Підхід К. Норд, що пояснюється в її книзі «Text Analysis in Translation» [55] (1991), головним чином не був розроблений для оцінки якості перекладу. Ця модель повинна допомогти викладачам у навчанні студентів-перекладачів.

Тому модель аналізу тексту в перекладі може бути використана як підказка чи підґрунтя для оцінки перекладу, яка прагне бути не просто суб'єктивною критикою [55, 58].

Ще однією якістю моделі є її функціональність. К. Норд навіть вважає функціональність «найважливішим критерієм для перекладу» [49, 24], що означає, що яким би логічним це не здавалося спочатку, проте це так. Адже ні вихідний текст, ні його вплив на одержувача, ні функція, призначена йому автором, так не «керують процесом перекладу», як функціональність.

Вирішальним фактором тут є, навпаки, функція або скопос цільового тексту, який повинен відповідати потребам ініціатора [49, 28].

Подібним чином, текст, який очевидно є некогерентним і незв'язним, все ще може бути текстовим (тобто має сенс) у деяких комунікативних ситуаціях. Наприклад, список покупок з різними продуктами та їх кількістю також може бути частиною вірша тощо.

К. Норд додає, що «однією з можливих функцій цільового тексту може бути «імітація» ефектів оригінальних прийомів вихідного тексту» [49, 57]..

За її словами, «перекладач повинен виконувати певні «Інструкції щодо перекладу [...] явний опис перспективної цільової ситуації», іншими словами, скопос цільового тексту [посил].

Щодо цієї теорії, переклад не повинен порушувати жодних домовленостей, присвоєних типу тексту в цільовій культурі.

У цій дипломній роботі тексти перекладені двома культурними середовища – англійська та українська - і остаточні технічні умови написані однією мовою як оригінальні тексти. Таким чином, буде проаналізовано, власне, те, чим відрізняються кінцеві цільові тексти в профілі вихідного тексту, визначені на початку аналізу.

Звідси випливає, що сучасний аналіз дещо відрізняється від моделі К. Норд настільки, що немає необхідності розроблювати будь-які профілі вихідного тексту, оскільки оригінал і кінцевий переклад, представлені в одному форматі, проте мова повинна відповідати однаковим культурним нормам. Відповідно, мета аналізу полягає у визначенні всіх можливих відхилень від вихідних текстів.

Хоча К. Норд стверджує, що не потрібно виконувати аналіз тексту перед кожним завданням перекладу, оскільки це може зайняти багато часу та бути непродуктивним.

Крім того, в цілому ми погоджуємося з авторкою моделі, яка, у практичному застосуванні для деяких типів тексту зазначала, що «аналіз повинен бути зосереджений на певних конкретних внутрішньо-текстових аспектах, тоді як в інших ці аспекти будуть звичайними і, отже, передбачуваними [49, 31].

Модель здається досить гнучкою, що також є незалежною від вихідного джерела та цільової мови і навіть від рівня компетентності перекладача; це також

працює в обох напрямках.

В основі аналізу лежить ідея, що перекладач і згодом рецензент повинен, по-перше, створити профіль вихідного тексту, по-друге профіль цільового тексту, і нарешті порівняти обидва. Потім завдання перекладача полягає в тому, щоб «розмістити культурний фільтр між цільовим та вихідним текстом» [55].

Як би просто це не звучало, модель надзвичайно складна, і її можна узагальнити ось так: «У перекладацько-орієнтованому аналізі, ми спочатку проаналізуємо ці фактори [комунікативна ситуація та учасники комунікативного акту] та їх функцію в ситуації цільового тексту, а потім порівнюємо їх з відповідними факторами у (перспективній) ситуації з вихідним текстом» [55, 78].

Модель К. Норд відповідає моделі, розробленої іншим вченим-перекладачем Джуліаном Хаусом: «За допомогою ситуації отримується певний текстовий профіль вихідного тексту. Тоді цей профіль, що характеризує функцію тексту, є нормою проти якої слід вимірювати якість тексту перекладу [...]» [49, 21].

Однак, Дж. Хаус більше наголошує на функції вихідного тексту, тоді як К. Норд - на функції цільового тексту. Слід згадати ще одне пояснення підходу Крістіане Норд, в якому сказано: «Комунікативна функція [...] визначає стратегії виробництва тексту. [...] Під ретроспективним кутом він [перекладач] намагається у своєму аналізі вихідного тексту перевірити своє очікування щодо функції тексту, яке було побудовано ситуативними підказками [49, 23].

З цієї перспективного кута перекладач повинен перевірити кожен елемент вихідного тексту та перевірити, чи може він виконати призначену функцію цільового тексту» [49, 17]. Також перекладач повинен мати на увазі, що вихідний текст може мати більше однієї функції - «поліфункціональність текстів» [49, 21], що має бути відображена також у цільовому тексті.

Перш ніж давати подальше пояснення моделі, варто пояснити деякі терміни, які використовуються в рамках аналізу більш докладно, щоб уникнути двозначності: Ініціатор - це особа, яка ініціює переклад; хтось, хто «наближається до перекладача, оскільки йому потрібен певний цільовий текст»

[49, 4].

Відправника тексту можна визначити як особу, яка «передає текст для того, щоб надіслати певне повідомлення» [49, 5]. Виробник тексту – це людина, яка «насправді створює текст». Якщо виробник тексту та відправник тексту представлені однією і тією ж особою, тобі його називають «автором» [49, 5].

Згідно з моделлю К. Норд, тип тексту - це «особлива конфігурація, яку отримують між елементами: поверхневий текст, текстовий світ, збережені зразки знань, ситуація виникнення» [49, 18].

Особливо тип тексту важливий для процесу перекладу, оскільки він визначає умови, яких слід дотримуватися як у вихідному, так і в цільовому текстах. Або, з іншого боку, якщо автор вихідного тексту вирішує навмисно порушити деякі умови, тоді перекладач повинен враховувати цей факт при виготовленні відповідного цільового тексту.

Слід зауважити, що такі конвенції або навіть норми, звичайно, відрізняються від культури до культури, і вони з часом зазнають незначних або серйозних змін. Крім того, домовленості щодо типу тексту ще більш важливі у випадку з нелітературними текстами, оскільки одержувачі мають певні, більш-менш конкретні, очікування як щодо позатекстових, так і внутрішньо-текстових факторів.

Будь-яке небажане відхилення від таких умов може призвести до неоднозначності. Еквівалентність - це «найбільша можлива відповідність між вихідним текстом і цільовим» [49].

Перекладачі постійно шукають баланс між «вірністю (бути вірним) та сервільністю (бути занадто вірним) з іншого боку, між свобода (будучи вільною) і розпустою (будучи занадто вільною, тобто адаптація або «навіть» перефразування) [...] » [49, 22].

Інтертекстуальна узгодженість просто означає, що цільовий текст має бути узгодженим з іншими текстами того самого типу тексту в цільовій культурі, що і стосується вихідної культури. Подібним чином вихідний текст повинен бути узгоджений з цільовим текстом. Однак «скопос-орієнтований переклад

виконується з дотриманням скопосу міжтекстової узгодженості з вихідним текстом» [49, 24].

Особливо важливим аспектом моделі К. Норд є її циклічний характер - на кожному кроці перекладачеві доводиться «озиратися» на факти, що виникли з аналізу вихідного тексту та їх наслідки для перспективного цільового тексту. Перекладач постійно рухається вперед і назад, щоб вибрати найбільш придатні рішення і не пропустити жодного важливого фактору [49, 25]. Модель циклічного перекладу К. Норд проілюстровано на рис. 2.1 [49, 31]:

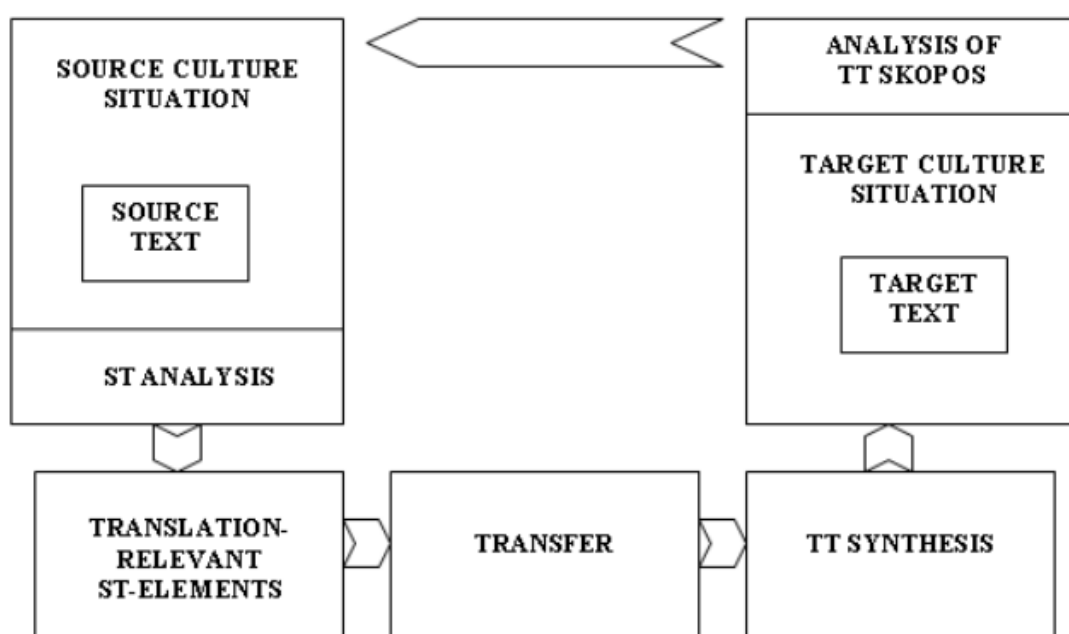

Рис.2.1 Модель циклічного перекладу К. Норд

З рисунка 2.1 видно, що циклічну модель можна розділити на кілька етапів:

1. Скопос-аналіз цільового тексту

2. Аналіз вихідного тексту

а. Визначення, чи сумісний вихідний текст із вимогами майбутнього цільового тексту.

б. Детальний аналіз, зосереджений на елементах, що мають особливе значення для створення цільового тексту.

3. Остаточне структурування цільового тексту

Таким чином, перекладач рухається назад від цільового тексту до

вихідного і назад до цільового, який замикає коло. Крістіане Норд стверджує: «Якщо перекладачеві вдалося створити функціональний текст, що відповідає потребам ініціатора, цільовий текст буде конгруентним скопосу цільового тексту» [55, 33].

Що стосується другої частини в процесі перекладу, схоже, ця схема має певну схожість з концепцією Ентона Піма про ризик управління, оскільки він також визнає, що не всіх елементів слід ставитися з однаковою увагою та точністю: «Деякі елементи мають високі ризики, інші з низькі [...] перекладачі наполегливо працюють над елементами високого ризику і не працюють занадто жорстко над елементами низького ризику» [55, 2].

Не тільки модель намагається бути якомога більш універсальною, але й намагається включати всі можливі аспекти, які можуть мати певний вплив на процес перекладу, рішення перекладача та, нарешті, цільовий текст. Тому більш детально варто слідувати практичному поясненню таких аспектів.

Позатекстові (або зовнішні) фактори, аналізовані перекладачем безпосередньо перед читанням тексту, є початковою точкою аналізу. Вони допомагають перекладачеві визначити функцію вихідного тексту.

Завдання перекладача полягає в тому, щоб спостерігати за ситуацією вихідного тексту перекладач вибудовує певні очікування щодо внутрішньо-текстових факторів тексту. Особливо перекладача повинен цікавити вплив тексту на реципієнта вихідного тексту [49, 37].

Позатекстові фактори: відправник, намір, одержувач, засіб, місце, час, мотив, та функція тексту. Після вивчення позатекстових факторів перекладач чи рецензент повинен продовжувати працювати з внутрішньо-текстовими (внутрішніми) факторами. Вони, навпаки, стосуються тексту і включають навіть невербальні елементи [49, 36].

Таким чином, до внутрішньо-текстових факторів належать: зміст, предметний спосіб, припущення, склад тексту, невербальні елементи, лексика, структура речень та надсегментарні особливості.

Враховуючи циклічний характер процесу перекладу, послідовність, в якій

перекладач зазначає, що кожен позатекстовий чи внутрішньо-текстовий фактор не має значення. Ключовий термін визначення взаємозв'язку між факторами є взаємозалежністю.

2.2. Методологія Крістіане Норд аналізу екстралінгвальних та лінгвальних факторів тексту

Крістіане Норд формулює свою модель функціонального перекладу на основі теорії скопосу Гарса Вермеєра. Дослідниця К. Норд тлумачить поняття «перекладу», як створення функціонально-відповідного цільового тексту на основі вихідного тексту, який визначається по-різному в залежності від бажаної або необхідної функції («*translatoscopus*»). [57, 30].

Відповідно до теорії Крістіане Норду, попередній аналіз вихідного тексту дуже важливий для створення бажаного цільового тексту [53, 33]. Перевірка сумісності відбувається під час аналізу ключових моментів. Тепер стратегія перекладу розроблена, тобто перекладач обирає відповідний тип перекладу.

Потім він реалізує цю стратегію та створює цільовий текст, який потім порівнюють із завданнями, які замовник поставив для перекладача. Протягом всього процесу перекладу «кожен крок вперед» одночасно пов'язаний з «поглядом назад» [57, 32].

І це означає, що під час аналізу вихідного тексту, вибору функціонального перекладу різних типів тексту або цільової продукції перекладач завжди повинен використовувати замовлення, щоб звірятися, чи відповідає цільовий текст бажанням та вимогам замовника.

Вчена Крістіане Норд використала формулу Гарвальда Лассвелла для «релевантного для перекладу» аналізу тексту та розробила 16 питань під назвою «W-Fragen», для визначення внутрішньо-текстових та зовнішньо-текстових факторів тексту [58, 40]:

Екстралінгвальні фактори тексту можна дослідити за допомогою таких питань:

- ХТО повідомляє? (відправник або автор).
- НАВІЩО? (передає намір).
- КОМУ? (одержувач).
- ЯКИМ чином? (спосіб передачі).
- ДЕ? (залежить від місця розташування або культури).
- КОЛИ? (час створення вихідного тексту).
- ЧОМУ саме цей текст? (випадок).
- ЯКУ функцію виконує цей текст? [58, 41]

Лінгвальні фактори тексту можна дослідити за допомогою таких питань:

- ПРО ЩО йдеться? (тема).
- ЩО (не) повідомляється? (інформація)
- У ЯКОМУ порядку? (макроструктура).
- За використання ЯКИХ невербальних елементів?
- ЯКИМИ словами? (лексика).
- ЯКИМИ реченнями? (синтаксис).
- В ЯКОМУ тоні?
- ЯКИЙ ефект? (враження, які виникають у реципієнта в результаті взаємодії усіх факторів) [58, 41].

2.3. Аналіз екстралінгвальних факторів оригіналу інструкції та її перекладів англійською та українською мовами

Досліджувана інструкція з експлуатації до обертового плуга «Bedienungsanleitung. SERVO 55. SERVO 55 S. SERVO 55 PLUS. SERVO 55 NOVA. SERVO 55 NOVA PLUS» (оригінал інструкції з експлуатації можна знайти за посиланням [31]) виготовлена компанією Pöttinger Landtechnik GmbH.

Український переклад цієї інструкції називається «Інструкція з експлуатації. Переклад оригінальної інструкції з експлуатації. Обертовий плуг. SERVO 55 SERVO 55 S. SERVO 55 PLUS. SERVO 55 NOVA. SERVO 55 NOVA PLUS» (повний переклад можна знайти за посиланням [33]).

Англійський переклад інструкції має назву «Operator's Manual. Instructions for product delivery. Plough. SERVO 55 SERVO 55 S. SERVO 55 PLUS. SERVO 55 NOVA. SERVO 55 NOVA PLUS» [32].

Під час наукового дослідження ми аналізуємо переклад оригіналу інструкції англійською та українською мовами. Всі три тексти інструкції з експлуатації до обертового плуга надруковані у форматі А4 в чорно-білому кольорі.

Український переклад інструкції налічує 37 сторінок, англійський – 39 сторінок, оригінал інструкції німецькою мовою - 40 сторінок. Відмінність між кількістю сторінок полягає в тому, що оригінал інструкції з експлуатації містить додаткову інформацію по позиціях - «Експлуатаційні матеріали» і «Робота з контрольним пристроєм» [31, 33-35].

Робота з контрольним пристроєм, яка описана в оригіналі інструкції можна переглянути на рис.2.2.

Betriebsstoffe							
Ausgabe 2013							
Leistung und Lebensdauer der Maschine sind von sorgfältiger Wartung und der Verwendung guter Betriebsstoffe abhängig. Unsere Betriebsstoffaufstellung erleichtert die richtige Auswahl geeigneter Betriebsstoffe. Im Schmierplan ist der jeweils einzusetzende Betriebsstoff durch die Betriebsstoffkennzahl (z.B. "III") symbolisiert. Anhand von "Betriebsstoffkennzahl" kann das geforderte Qualitätsmerkmal und das entsprechende Produkt der Mineralölfirmen festgestellt werden. Die Liste der Mineralölfirmen erhebt keinen Anspruch auf Vollständigkeit. Getriebeöl gemäß Betriebsanleitung - jedoch mindestens 1 x jährlich wechseln. - Öltafel/Schraube herausnehmen, das Ölöl auslaufen lassen und ordnungsgemäß entsorgen. Vor Stilllegung (Winterperiode) Ölwechsel durchführen und alle Fettschmierstellen abschmieren. Blanke Metallteile außen (Gelenke, usw.) mit einem Produkt gemäß "IV" in der umseitigen Tabelle vor Rost schützen. Korrosionsschutz: FLUID 466							
Betriebsstoff-Kennzahl Lubricant indicator Code du lubrifiant Numero caratteristico dei lubrificanti Smeermiddelen code	I	II	III	IV	V	VI	VII
gefordertes Qualitätsmerkmal DIN 51524 Teil 2	HYDRAULIKAL HLP	Motoröl SAE 90 gemäß API CD/CF	Getriebeöl SAE 90 bzw. SAE 85W/140 gemäß API GL 4 oder API GL 5	LL-Fett (DIN 51 502, KP 2K)	Getriebeöl/Flüssig (DIN 51 502-GOH)	Komplexfett (DIN 51 502-KP 1R)	Motoröl SAE 90 oder 85W/140 vollsynthetisch API GL 5
required quality level/niveau	Siehe Anmerkungen	motor oil SAE 90 according to API CD/CF	gear oil SAE 90 resp. SAE 85W/140 according to API GL 4 or API GL 5	lithium grease	transmission grease	complex grease	gear oil SAE 90 resp. SAE 85W/140 according to API GL 5
de performance/demande	***	huile moteur SAE 90 niveau API CD/CF	huile transmission SAE 90 ou SAE 85W/140, niveau API GL 4 ou API GL 5	graisse au lithium	graisse transmission	graisse complexe	huile transmission SAE 90 ou SAE 85W/140, niveau API GL 5
caratteristiche/rischiante di qualità		olio motore SAE 90 secondo specifiche API CD/CF	olio per cambio differenziale SAE 90 o SAE 85W/140 secondo specifiche API GL 4 o API GL 5	grasso al litio	grasso fluido per riduttori e motoreductori	grasso a base di sapori complessi	olio per cambio differenziale SAE 90 o SAE 85W/140 secondo specifiche API GL 5

Рис.2.2. Робота з контрольним пристроєм, яка описана в оригіналі інструкції

Експлуатаційні матеріали інструкції пристрою мовою оригіналу представлені на рис.2.3.

Firma / Company / società / società	I				V	VI	VIII	ANMERKUNGEN
AGIP	OSO 32/46/68 AFRICA 22/46	MOTORIL HD 30 SIGMA MULTI 15W-40 SUPER TRACTORIL UNIVERS. 15W-30	ROTRA HY 85W-90/85W-140 ROTRA MP 85W-90/85W-140	GR MU 2	GR SLL GR LFO	-	ROTRA MP 85W-90 ROTRA MP 85W-140	* Bei Verbundarbeit mit Naßbremsen- schleppern ist die internationale Spezifikation J 20 Aerforderlich ** Hydrauliköle HLP-(D) + HV *** Hydrauliköle auf Pflanzengölbasis HLP + HV Biologisch abbaubar, deshalb besonders umweltfreundlich
ARAL	VITAM GF 32/46/68 VITAM HF 32/46	SUPER KOWAL 30 MULTI TURBORAL SUPER TRAKTORIL 15W-30	GETRIEBÖL EP 90 GETRIEBÖL HY 85W-90	ARALUB HL 2	ARALUB FDP 00	ARALUB FK 2	GETRIEBÖL HY 90	
AVIA	AVILUB RL 32/46 AVILUB VG 32/46	MOTORIL HD 30 MULTIGRADE HDC 15W-40 TRACTA VIA HF SUPER 10 W-30	GETRIEBÖL MZ 90 M MULTI-HYP 85W-140	AVIA MEHRZWECKFETT AVIA ABSCHMERFETT	A V I A GETRIEBEFLEISSFETT	A V I A L U B SPEZIALFETT LD	GETRIEBÖL HY 90 EP MULTY 85W- 140 EP	
BAYWA	HYDRAULIKÖL HL 2 32/46/68 SUPER 2000 CO MC ** HYDRA HYDR. FLUID ** HYDRAULIKÖL MC 320 PLANTO HYD 40N ***	SUPER 2000 CO MC SUPER 2000 CO HD SUPERIOR 20W-30 HD SUPERIOR SAE 30	SUPER 8000 MC HYPOID 80W-90 HYPOID 80W-140	MULTI FETT 2 SPEZIALFETT FLM PLANTOGEL 2 N	GETRIEBEFLEISSFETT NGL 0 RENOLIT DURAPLEX EP 00 PLANTOGEL 00N	RENOLIX EP 1	HYPOID 85W-140	
BP	ENERGOL SHF 32/46/68	VISCO 2000 ENERGOL HD 30 VANELLUS M 30	GEAR OIL 90 EP HYPOGEAR 90 EP	ENERGREASE LS EP 2	FLIESSFETT NO ENERGREASE HTD	OLIX PR 9142	HYPOGEAR 90 EP HYPOGEAR 85W-140 EP	
CASTROL	HYPERMWS 32/46/68 HYSPN AWR 32/46	FX SUPER DIESEL 15W-40 POWERTRANS	EPX 80W-90 HYPOY C 80W-140	CASTROL GREASE LM	IMPERVIA MMO	CASTROL GREASE LMK	EPX 80W-90 HYPOY C 80W-140	
ELAN	HLP 32/46/68 HLP M 32/46/68	MOTORÖL 150 MS SAE 30 MOTORÖL 104 CM 15W-40 AUSTRIAC 15W-30	GETRIEBÖL MP 85W- 90 GETRIEBÖL B 85W-90 GETRIEBÖL C 85W-90	LORENA 46 LITORA 27	RHENOX 34	-	GETRIEBÖL B 85W- 90 GETRIEBÖL C 85W-140	
ELF	OLINA 32/46/68 HYDREL 46/68	PERFORMANCE 2 B SAE 30 8000 TOURS 20W-30 TRACTORELF ST 15W-30	TRANSOLF TYP B 90 85W-140 TRANSOLF EP 90 85W-140	EPXIA 2 ROLEXA 2 MULTI 2	GA O EP POLY G O	MULTIMOTIVE 1	TRANSOLF TYP B 90 85W-140 TRANSOLF TYP BLS 80 W-90	
ESSO	NUTO H 32/46/68 NUTO HP 32/46/68	PLUS MOTORÖL 20W-30 UNIFORM 15W-30	GEAR OIL GP 80W-90 GEAR OIL GP 85W-140	MULTI PURPOSE GREASE H	FIBRAX EP 370	NEBULA EP 1 GP GREASE	GEAR OIL GX 80W-90 GEAR OIL GX 85W-140	
EWA	ENAK HLP 32/46/68 ENAK MULTI 46/68	SUPER DWA POL HD/BSAE 30 UNIVERSAL TRACTORIL SUPER	HYPOID GA 90 HYPOID GB 90	HOCHDRUCKFETT LIT SC 280	GETRIEBEFETT MO 370	EWA CA 300	HYPOID GB 90	
FINA	HYDRAN 32/46/68	DELTA PLUS SAE 30 SUPER UNIVERSAL OIL	PONTONIC N 85W-90 PONTONIC MP 85W-90 85W-140 SUPER UNIVERSAL OIL	MARSON EP L 2	NATRAN 00	MARSON AX 2	PONTONIC MP 85W- 140	
FUCHS	* TITAN HYD 1030 * AGRIFARM STOU MC 10W-30 * AGRIFARM UTTO MP * PLANTO HYD 40N ***	* AGRIFARM STOU MC 10W-30 * TITAN UNIVERSAL HD	* AGRIFARM GEAR 80W-90 * AGRIFARM GEAR 85W-140 * AGRIFARM GEAR LS 90	* AGRIFARM HITEC 2 * AGRIFARM PROTEC 2 * RENOLIT MP * RENOLIT FL M 2 * PLANTOGEL 2 N	* AGRIFARM FLOWTEC 000 * RENOLIT SO-GFO 35 * RENOLIT DURAPLEX EP 00 * PLANTOGEL 00N	* RENOLIT DURAPLEX EP 1	* AGRIFARM GEAR 8090 * AGRIFARM GEAR 85W-140 * AGRIFARM GEAR LS 90	
GENOL	HYDRAULIKÖL HLP 32/46/68 HYDRAMOT 1030 MC HYDRAULIKÖL 320 ** PLANTO HYD 40N ***	MULTI 2000 2000 TC HYDRAMOT 15W-30 HYDRAMOT 1030 MC	GETRIEBÖL MP 90 HYPOID EW 90 HYPOID 85W-140	MEHRZWECKFETT SPEZIALFETT GLM PLANTOGEL 2 N	GETRIEBEFLEISSFETT PLANTOGEL 00N	RENOLIX EP 1	HYPOID EW 90 HYPOID 85W-140	
MOBIL	DTE 22/24/25 DTE 13/15	HD 25W-20 DELVAC 1250 SUPER UNIVERSAL 15W-30	MOBILUBE GX 90 MOBILUBE HD 90 MOBILUBE HD 85W-140	MOBILGREASE MP	MOBILUX EP 004	MOBILPLEX 4	MOBILUBE HD 90 MOBILUBE HD 85W- 140	
RHG	RENOLIN B 19/20 RENOLIN B 32/46/68/1N1	EXTRA HD 30 SUPER HD 20 W-30	MEHRZWECKGETRIEBÖL SAE 90 HYPOID EW 90	MEHRZWECKFETT RENOLIT MP DURAPLEX EP	RENOSOD GFO 35	RENOLIX EP 1	HYPOID EW 90	

Рис.2.3. Експлуатаційні матеріали інструкції пристрою

Спершу проводимо аналіз на основі моделі аналізу тексту за Крістіане Норд. Аналіз вихідного і цільового тексту повинен враховувати зміст і форму вихідного та цільового тексту і, таким чином, служити розумінню тексту.

Аналіз необхідний для якісного перекладу, досвідчені перекладачі проводять його відразу вже під час читання і не потребують додаткових записів чи поміток.

Перекладачеві важливо виділити ключові чинники тексту, щоб зробити якісний та адекватний переклад. Адекватний переклад означає, що переклад відповідає вимогам і очікуванням клієнта або читача [58, 39].

Комунікативна функція не тільки цільового тексту, а й вихідного тексту, а також фактори комунікативної ситуації мають вирішальне значення для аналізу тексту.

Крістіане Норд описує ці чинники як «екстралінгвальні фактори тексту» на відміну від «лінгвальних факторів», які відносяться до самого тексту як інструменту комунікації [58, 40].

Згідно з теорією Крістіане Норд, зовнішньо-текстові чинники визначають шляхом з'ясування того, *хто?* (виробник / відправник тексту), *для чого?* (намір відправника), *кому?* (одержувач), *через який засіб?* (серед, канал), *де?* (місце), *коли?* (час), *чому?* (причина спілкування). За умови, якщо на всі ці питання дані відповіді, отримуємо відповідь на питання, *з якою функцією?* (функція тексту) [58, 41].

Аналіз вихідного і цільових текстів інструкції з експлуатації оборотного плуга проводиться з урахуванням зовнішньо-текстових факторів Крістіане Норд.

Складена таблиця, в якій вказані такі екстралінгвальні чинники: відправник, намір, одержувач, спосіб передачі, місце, час, мета, функція тексту.

Можливі екстралінгвальні фактори оригіналу та перекладів представлені у Таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Екстралінгвальні фактори оригіналу та перекладів

Екстралінгвальні фактори	Вихідний текст[31]	Цільові тексти[32,33]
Відправник	ТОВ «PÖTTINGER Landtechnik GmbH»	
Намір	Інструкція з експлуатації оборотного плуга створена задля правильної експлуатації пристрою	
Одержувач	Користувачі оборотних плугів (професіонали непрофесіонали,)	
Спосіб передачі	письмовий	
Місце	м. Гріскірхен, вул. Індустрігеленде 1 АТ – 4710	
Час	01.08.2016	
Мета	Створення інструкції з використання оборотного плуга	Переклад інструкції з експлуатації до оборотного плуга з німецької мови на англійську та українську
Функції тексту	Надання технічної інформації щодо правильної експлуатації оборотного плуга	

Гайдрун Герциміш-Аброгаст розробила метод наукового перекладу. Вона вважає, що переклад повинен відбуватися в межах повторюваної, заснованої на чітких правилах послідовності кроків.

Перекладач повинен слідувати «чітким і єдиними критеріями»: згідно з методикою Г. Аброгаст, переклад може бути тільки «хорошим» або «поганим» відповідно до певних аспектів.

В її розробках йдеться про те, «Чи можна систематизувати перекладацькі рішення, які впливають на текст в цілому (макроструктурна перспектива), і починати з менших одиниць (мікроструктурна перспектива) і тих, які є посередниками між цими двома напрямками?» [41, 9].

Відповідно у процесі аналізу оригіналу і перекладів інструкції з експлуатації ми порівнювали макроструктуру вихідного і цільових текстів.

У таблиці наведені такі макроструктурні компоненти, як: назва, тема, когерентність, кількість сторінок, тип тексту за типологією Катаріни Райс, функція тексту, характер тексту, шкала еквівалентності, метод перекладу, тип тексту за Вернером Колером, тип тексту, мовний акт за Джоном Серльом, іллокутивний акт за Джоном Остіном.

Аналіз макроструктури оригіналу та перекладів ми представимо у Таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз макроструктури оригіналу та перекладів

Макроструктура			
	Вихідний текст [31]	Цільовий текст українською мовою [33]	Цільовий текст англійською мовою [32]
Назва	Betriebsanleitung Originalbetriebsanleitung Drehpflug	Інструкція з експлуатації. Переклад оригінальної інструкції з експлуатації. Обертний плуг	Operator's manual. Instructions for product delivery. Plough
Тема	Надати інформацію щодо правильної експлуатації обертового плуга		
Когерентність	Виробник пристрою написав інструкцію з експлуатації задля того, щоб уникнути травм та пошкодження під час використання пристрою		
Кількість сторінок	40	37	39

Тип тексту за типологією Катаріни Райс [65]	інформативний		
Функція тексту	Поширення та надання інформації		
Характер тексту	Предметно-орієнтований		
Шкала еквівалентності	Інваріант на змістовому рівні		
Метод перекладу	Дослівний переклад технічного тексту		
Тип тексту за Вернером Коллером [78]	Інформаційні тексти		
Вид тексту	Betriebsanleitung	Інструкція з експлуатації	Operator's manual
Мовний акт за Дж.Серльом [44]	Іллокуція – надавати інструкції		
Іллокутивний акт за Дж. Остіном [45]	Вказувати, давати інструкції		

2.4. Аналіз лінгвальних факторів оригіналу інструкції та її перекладів англійською та українською мовами

Під час детального аналізу тексту на перший план виходять внутрішньо-текстові чинники. Спочатку вам потрібно проаналізувати зовнішні особливості тексту, а потім внутрішні особливості тексту.

За допомогою аналізу внутрішніх характеристик тексту, а також в рекурсивної процедури, можна зробити більш-менш надійні припущення про зовнішні характеристики тексту.

За словами Крістіане Норд, питання про те, що (предмет), про що (зміст тексту), а що ні (передумови), а також питання про порядок (структура тексту), невербальні елементи, які використовуються у словах (лексика) і реченнях (синтаксис) і в якому тоні (надсегментарні риси).

Питання про ефект стосується всеосяжного чинника, за допомогою якого фіксується «взаємодія» текстових зовнішніх і текстових внутрішніх факторів [58, 41-42].

Всі мікроструктурні компоненти узгоджуються з внутрішніми текстовими факторами. Тому мікроструктура вихідного і цільового тексту інструкції по експлуатації аналізувалася одночасно з внутрішніми характеристиками тексту.

Що саме? (предмет). І оригінал, і переклад інструкції по експлуатації відносяться до однієї теми. Це питання правильного використання і правильної експлуатації пристрою. Керівництво по експлуатації містить необхідні інструкції для користувача, щоб уникнути неправильного використання та пошкодження.

Про що? (зміст тексту). Оригінальна інструкція з експлуатації складається з дванадцяти глав. Українська версія інструкції по експлуатації складається з десяти глав. З цього можна зробити висновок, що зміст перекладу відрізняється від оригіналу.

У перекладі відсутні назви таких розділів: «Попереднє налаштування плуга», «Використання», «Технічні дані», але переклад містить інформацію, яка відноситься до цих глав, але без віднесення до голів.

Спочатку відображається інформація про попереджувальних символах. Потім йде навісне обладнання на трактор, попередня настройка плуга. Також дається інформація по використанню оборотного плуга.

Наступна інформація представлена щодо захисту пристрою від перевантаження, настройки додаткових інструментів і опорних коліс. Далі наводяться технічні дані, варіанти оборотного плуга, навісного обладнання та інструкції з техніки безпеки.

Що ні? (пресуппозиції). На цьому етапі слід чітко і виразно виключити контент, який не розглядається. Це гарантує, що переклад фокусується на правильних елементах і що можна його просто прочитати.

У перекладі немає точної інформації про роботу з причіпним пристроєм. Більш докладної інформації про відхід і використанні гарних експлуатаційних матеріалів немає.

В якому порядку? (структура тексту). Визначення точного порядку тексту для перекладу важливо для організації окремих напрямків думки і або для прийняття їх в перекладі, або для зміни порядку, якщо це корисно для розуміння в цільовій культурі.

Однак це обов'язково потрібно обговорити з клієнтом. Порядок перекладу не відповідає оригіналу: переклад складається з 10 розділів, на відміну від

оригіналу, який має 12. Однак інформація дана в тому ж порядку.

У цьому тексті в першу чергу використовується інформація про попереджувальних символах. Далі описується навішування на трактор і попередня настройка плуга. Також дається інформація по використанню оборотного плуга.

Наступна інформація представлена щодо захисту пристрою від перевантаження, настройки додаткових інструментів і опорних коліс. Нарешті, пояснюються технічні дані, варіанти оборотного плуга, навісного обладнання та інструкції з техніки безпеки.

Які невербальні елементи використовуються? Розпізнавання невербальних елементів також дуже важливо, щоб мати можливість перенести їх вплив на цільовий текст.

Тут також необхідно враховувати можливі культурні відмінності. У цьому тексті заголовки виділені жирним шрифтом, списки роблять його більш зрозумілим, як і численні абзаци, що розділяють різні напрямки думки.

Оскільки структура дуже ясна і логічна, її також можна перенести в цільовий текст. Оформлення перекладу відповідає оригіналу інструкції по експлуатації. Таблиці, малюнки і схеми в обох варіантах однакові.

З якими словами? (лексика). Цей етап аналізу особливо важливий. Визначивши використовуваний стиль, можна вибрати правильний тип перекладу і визначити, які аспекти необхідно враховувати в дослідницькій роботі.

Текст написаний в загальній технічній манері і містить велику кількість технічних термінів, які необхідно вивчити, якщо тільки хтось повністю не знайомий з технічною термінологією.

Слід уточнити з клієнтом, чи слід використовувати спеціальну термінологію в цільовому тексті або ж більш спільну мову буде кращим.

В цьому випадку було обрано велику частину термінології, оскільки це приймається як запит фіктивного клієнта. Крім того, вибирається простий прозаїчний переклад. Кілька прикладів перекладу технічних термінів наведено в таблиці нижче.

Переклад технічної термінології, наведемо в Таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Переклад технічної термінології

Термін німецькою мовою	Переклад українською мовою
die Radmutter	гайки кріплення колеса
die Zapfwelle	роздаточний вал <i>Пропонований переклад:</i> роздавальний вал
der Hydraulikanschluß	підключення гідравлічної системи
der Hydraulikzylinder	гідравлічний циліндр
die Regelhydraulik	регулююча гідравліка <i>Пропонований переклад:</i> регулювальна гідравліка
die hydraulische Schnittbreitenverstellung	гідравлічне регулювання ширини захвату
die Abscherschrauben	запобіжні зрізні гвинти
die Hydraulikanlage	гідравлічне устаткування
das Scheibensech	дисковий ніж плуга
das Tastrad	копіююче колесо <i>Verbesserungsvorschlag:</i> копіювальне колесо
der Auslegerarm mit hydraulischer Ausklinkung	кронштейний важіль з гідравлічним роз'єднанням
das Nachlaufgerät	причіпний пристрій
der Typenschild	заводська табличка

Якими реченнями? (синтаксис). Тут також визначення стилю пропозиції допомагає краще зрозуміти текст і спонукає перекладача подумати про те, як ці пропозиції будуть переведені на мову перекладу.

На відміну від дуже високотехнологічного і високотехнологічного підбору слів, пропозиції в цьому тексті зазвичай дуже короткі. Це робить справу більш зрозумілим, і потік читання особливо не порушується.

Як тільки термінологія буде роз'яснена, у вас більше не буде серйозних проблем з розумінням тексту. І оригінал, і переклад містять прості речення. Проте, оскільки цільовий текст призначений не тільки для експертів, а й для неспеціалістів і неспеціалістів, слід уникати надмірно складних речень.

В якому тоні? (надсегментарні риси). Визначаючи тон в початковому тексті, ви можете визначити, чи був він обраний належним чином і чи слід його

використовувати в цільовому тексті чи ні.

Тон в цьому тексті незмінно тверезий і заснований на фактах. Так як це інструкції для правильної роботи пристрою, цей тон також доречний і його слід зберігати в будь-якому випадку.

Який ефект? (загальний фактор). Це питання особливо важливе для процесу перекладу. Залежно від завдання на переклад визначається, чи слід застосувати ефект вихідного тексту до цільового тексту або цільовий текст повинен мати інший ефект.

Справжній текст призначений для надання всім зацікавленим особам точної інформації про правильну роботу оборотного плуга. Призначення цільового тексту таке ж, тому в цьому випадку ефект повинен бути збережений. Очевидно, що аналіз вихідного тексту створює базове розуміння вихідного тексту і, таким чином, консолідує подальшу процедуру перекладу.

Висновок до розділу 2

Під час детального аналізу тексту на перший план виходять екстралінгвальні та лінгвальні чинники тексту. Спочатку потрібно проаналізувати зовнішні особливості тексту, а потім внутрішні особливості тексту.

За допомогою аналізу внутрішніх особливостей тексту, можна зробити більш-менш надійні припущення про зовнішні характеристики тексту.

За словами Крістіане Норд, питання про те, що (предмет), про що (зміст тексту), а що ні (передумови), а також питання про порядок (структура тексту), невербальні елементи, які використовуються у словах (лексика) і реченнях (синтаксис) і тону (надсегментарні риси).

Отже, до внутрішньо-текстових факторів належать: зміст, предмет, припущення, склад тексту, невербальні елементи, лексика, структура речень та надсегментарні особливості.

Враховуючи циклічний характер процесу перекладу, послідовність, в якій

перекладач зазначає, що кожен зовнішньотекстовий чи внутрішньотекстовий фактор не має значення. Ключовий термін визначення взаємозв'язку між факторами є взаємозалежністю.

РОЗДІЛ III

АНАЛІЗ ОРИГІНАЛУ ІНСТРУКЦІЇ ОБЕРТОВОГО ПЛУГА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАДІВ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ НА ЛЕКСИЧНОМУ, ГРАМАТИЧНОМУ ТА СИНТАКТИЧНОМУ РІВНЯХ

3.1. Граматичні труднощі під час перекладу науково-технічних текстів

Існують різні граматичні проблеми, які виникають під час перекладу науково-технічних текстів. Одна з них – це поділ деяких частин перекладу тексту на лексичні та граматичні частини.

Отже, одне граматичне явище залежно від певного лексичного тексту можна зробити переклад багатьма способами. Але є деякі загальні закономірності, відповідності та співвідношення граматичних конструкцій і форм мов оригіналу і перекладу.

А відтак на думку Карабана В.І. детальний опис даних співвідношень, орієнтований на переклад тексту, видається доцільним та необхідним, щоб достатньо точно уявляти, які ще можливості перекладач текстів має в своєму розпорядженні для правильного передавання граматичних явищ оригіналу в перекладі [16, 115].

Мова науково-технічних джерел відрізняється від розмовної мови чи мови художньої літератури, завдяки певним лексичним, граматичним та стилістичним особливостям.

Одною з важливих граматичних характеристик технічно-наукових текстів є досить велика різноманітність видів поширених складних (складнопідрядних та складносурядних) речень.

За словами Карабана В.І. в англомовних та німецькомовних фахових текстах частіше, ніж в українській мові, вживаються пасивні конструкції, також і безособові форми дієслів тощо [16,52].

Англійська мова відрізняється від української граматичним інвентарем,

зумовленим особливостями побудови цих мов. Відтак в нашій українській мові відсутні неозначений та означений артиклі, які використовують у англійській та німецькій мовах і не лише, як певні означення, а й дають змогу зрозуміти характеристики розподілу даних та інформації в певному іноземному тексті.

На думку Карабана В.І. головною вимогою правильного перекладу є навик вірно проводити аналіз граматичних структур іншомовних речень, вірно зазначати граматичні складнощі перекладу і будувати речення у перекладі згідно до норм мови та їх жанру перекладу [16, 115].

За словами Карабана В.І. перекладач повинен знати граматичні особливості вихідної та цільової мов, основи теорії перекладу текстів різних жанрів, а також із перекладними відповідниками у галузі граматики та лексики, способами перекладу різних мовних явищ [16, 11].

Для перекладача наукових та технічних джерел головне знання суті перекладу – автор перекладу інструкцій повинен знатися в даній специфічній галузі, до котрої належить для перекладу текст.

«Деякі відмінності існують у структурі речення: в англійській мові на відміну від української, де група підмета може міститися після групи присудка, в англійській мові ж порядок головних членів речення більш фіксований, що може вимагає перебудови речення під час такого перекладу» [15, 23].

Друга категорія граматичних складнощів перекладу тексту тісно пов'язана з різним обсягом змісту подібних в англійській та українській мові форм і конструкцій.

Наступною категорією граматичних труднощів перекладу текстів є граматичні явища мови тексту оригіналу, які мають відмінні функціональні особливості (форми однини і множини іменника наявні в українській і в англійській мовах, однак форми конкретних іменників можуть не збігатися).

Так, у першій частоті форм пасивного стану дієслова-присудка доволі більша, від другої, тому в перекладі такі форми нерідко доводиться замінювати на форми активного стану. Такі складнощі зумовлені розбіжностями у мовностилістичних нормах текстів мовами оригіналу й перекладу.

Переклад може бути «дослівним». Його слід відрізняти від граматично буквального перекладу, який є дослівним перекладом граматичної форми або синтаксичної конструкції, що порушує граматичні норми мови перекладу та/або жанрово-стилістичні норми науково-технічної літератури.

А наступний переклад формально порушує суть оригіналу і порушує деякі граматичні норми української мови, згідно з якими дієприкметниковий зворот не може вводитися сполучником, а анафоричний присвійний займенник повинен мати форму «свій», а не «його».

Повний переклад тексту відбувається поступово, з першого слова до самого останнього слова в реченні. Переклад не виключає вилучення артиклів та певних лексичних перетворень, якщо в результаті їх застосування будова та певний порядок членів речення, які перекладаються, не змінюються.

Для того, щоб уникнути неадекватного буквального перекладу і необхідно постійно використовувати перекладацькі граматичні перетворення, в результаті яких складний переклад адаптується до норм мови перекладу та стає адекватним.

На нашу думку, вміння перекладацьких навиків становлять важливий компонент професійності та компетентності перекладача, і відтак їх виробленню та правильному застосуванню слід давати належної уваги.

3.2. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладів українською та англійською мовами на лексичному рівні

Під час аналізу окремих лексичних одиниць робиться багато спостережень. Технічні терміни дані в українських еквівалентах. При перекладі технічних термінів допускаються помилки. Ось чому вносяться пропозиції щодо поліпшення. Деякі приклади перекладу технічних термінів наведено в Табл. 3.1.

Також зазначається, що перекладач не транслітерує назва компанії «Pöttinger Landtechnik GmbH» на українську мову. Оригінальна назва компанії присутня в усьому перекладі.

Можна допустити той факт, що перекладач хоче виділити в назві товарний

знак Röttinger, щоб користувачі з товарним знаком відразу дізналися цю компанію. Так як при транслітерації ефекту не досягається.

При аналізі перекладу лексичних одиниць виявляються помилки в перекладі деяких слів. Найбільш частим джерелом помилок в цьому перекладі є переклад німецьких лексем за допомогою російського запозиченого перекладу українською.

Українська мова намагається уникати використання російських запозичень. Це вважається грубою помилкою. Тому створюється таблиця російських запозичень, що зустрічаються в перекладі, і вносяться пропозиції щодо поліпшення.

Всього в перекладі використано 61 російське запозичене слово. Українська мова бореться за очищення мови від русизмів. Українські перекладачі повинні намагатися уникати використання таких російських слів.

Порівняльна характеристика перекладу інструкції на лексичному рівні представлена в Таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика перекладу інструкції на лексичному рівні

Текст німецькою мовою (оригінал)	Російські слова, які використані під час перекладу	Пропонований переклад
ordnungsgemäß	у відповідності з	відповідно до
die Zapfwelle	роздаточний вал	роздавальний вал
mit Regelhydraulik	з регулюючою гідравлікою	з регулювальною гідравлікою
Tasträder	копіюючі колеса	копіювальні колеса
Transport-Pendelrad	транспортно-балансуюче колесо	транспортно-балансувальне
unter erschwerten Einsatzbedingungen	за утруднених умов	за ускладнених умов, за несприятливих умов
so, auf solche Weise	таким чином	отже, у такий спосіб
Befestigungskonsole	закріплюючий консоль	закріплювальний консоль
der Reihe nach	в слідуючому порядку	у такому порядку
Einstellung	установка	інсталяція, встановлення
Spindel	шпіндель	шпіндель
Drehvorgang	процес розвороту	процес розвертання

auf folgendes achten	звернути увагу на наступне	звернути увагу на таке
Verstelleinrichtung	регулюючий пристрій	регулювальний пристрій
keinesfalls	в жодному випадку	в жодному разі, ніколи
Rückfragen	запроси	запити
nicht darüber hinausgehende	в даному списку	в цьому списку
Motor	мотор	двигун
die Feststellbremse	на стояночному гальмі	на стоянковому гальмі

Інструкції з експлуатації до сільськогосподарської техніки містять багато технічної лексики. Аналізуючи мову оригіналу інструкції з експлуатації обертового плуга та її переклад англійською мовою на лексичному рівні, ми провели паралелі між технічними термінами та загальновживаною лексикою обох текстів. Під час аналізу ми виявили, що всі технічні терміни, які подані в оригіналі, перекладено англійською мовою також технічною лексикою. В англійському перекладі подані адекватні еквіваленти технічних понять, які існують у англійській мові. Задля підтвердження проведеного аналізу ми створили Таблицю 3.2, в якій наведено приклади перекладу технічних термінів англійською мовою.

Таблиця 3.2

Зіставна характеристика перекладу технічних термінів

Технічні терміни у мові оригіналу (німецька)	Технічні терміни у мові перекладу (англійська)
am Hubwerk	on the lifting gear
die Hydraulikregelung	hydraulic control
Anbau an den Schlepper	attaching to the tractor
unterlenkerregelung	lower link
die Schnittbreite	set furrow width
der Zugpunkt	the drawing point
die Pflugneigung	the plough gradient
das Abscherschrauben	shear bolts
der Druck	pressure
die Hydraulikanlage	hydraulic unit
der Gasspeicher	the gas accumulator

der Scheibensech	the disk coulter
das Doppeltastrad	double feeler wheel
das Gleitkopf	leg deflector
die Einlegeblech	trashboards
das Transport- Pendelrad	COMBI-wheel
das Nachlaufgerät	a trailing implement

Після того, як ми порівняли мову оригіналу з мовою перекладу інструкції з експлуатації до обертового плуга на лексичному рівні, помітили, що переклад інструкції англійською мовою здійснено досить якісно – з дотриманням усіх лексичних норм. Варто зауважити, що в англійському перекладі лексичних помилок практично немає. Усі технічні терміни перекладено відповідними термінами, які існують в англійській мові. Хіба що деякі розбіжності можна знайти у перекладі загальної лексики вихідного та цільового текстів.

Якщо порівнювати мову перекладу інструкції з експлуатації обертового плуга українською та англійською мовою на лексичному рівні, то можна стверджувати, що англійський переклад зроблено якісніше, ніж український. Адже в українському перекладі допущено багато лексичних помилок через те, що багато слів перекладено русизмами. В англійському перекладі навпаки лексичний матеріал перекладено якісно та без лексичних помилок.

3.3. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладу англійською мовою на синтаксичному рівні

Під час аналізу мови перекладу та мови оригіналу на синтаксичному рівні проводиться характеристика та оцінка синтаксичних помилок та відмінностей. Якщо порівнювати синтаксис німецької мови та англійської, то суттєвих відмінностей між ними не існує. Що в англійській мові, так і в німецькій мові розрізняють різні види простих та складних речень, які мають певну структуру побудови. Наприклад, наведемо складне речення англійською мовою «*This*

position is obtained by turning both spindles as described below» [32, 11], та німецькою «*Diese Position wird, wie nachfolgend beschrieben, durch Verdrehen der beiden Spindeln erreicht»* [31,11]. За допомогою прикладів можна зауважити, що обидва речення є зіставними складнопідрядними реченням, які мають певні сполучники та притаманний їм порядок слів: англійський сполучник «*as*», німецький «*wie*».

Проаналізувавши мову перекладу та мову оригіналу на синтаксичному рівні, то помітили таку особливість інструкцій з експлуатації, що переважно всі речення є простими. Лише зрідка зустрічаються складні речення. Якщо в оригіналі просте речення, то в перекладі знаходимо теж просте речення. Тобто синтаксичні конструкції оригіналу замінено такими ж конструкціями в перекладі. Наведемо приклади з обох текстів:

Вислів німецькою мовою: «*Der Pflug dringt tiefer in den Boden ein»* [31, 12] (просте речення), перекладений англійською мовою, як: «*The plough penetrates deeper into the ground»* [32, 12] (просте речення).

Вислів німецькою мовою: «*Die Auslöserkraft der Überlastsicherung kann den verschiedenen Bodenarten angepaßt werden»* [31,14] (просте речення), перекладений англійською мовою, як: «*The overload safety release force can be adapted to the various soil types plough penetrates deeper into the ground»* [32,14] (просте речення).

Вислів німецькою мовою: «*Der Pflug ist ausschließlich für den üblichen Einsatz bei landwirtschaftlichen Arbeiten bestimmt»* [31, 25] (просте речення), перекладений англійською мовою, як: «*The plough is intended solely for normal use in agricultural work»* [32, 25] (просте речення).

Вислів німецькою мовою: «*Die Unterlenker mit den Stützen so fixieren, dass das angebaute Gerät bei Transportfahrten nicht ausschwenken kann»* [31, 6] (складнопідрядне наслідкове речення), перекладений англійською мовою, як: «*Fix the lower link with the stucts so that the attached implement cannot swing out during transportation»* [32, 6] (складнопідрядне наслідкове речення).

Під час аналізу синтаксису помічена ще одна особливість. В оригіналі

інструкції з експлуатації переважає номінальний стиль, а в перекладі – вербальний, хоча деякі фрагменти теж перекладено номінальним стилем. Номінальний стиль більш характерний для текстів подібного роду. Наведемо приклади, в яких є розбіжності при перекладі, а також і збіги:

Вислів німецькою мовою: «*Bei Überlastung bricht die Abschwerschraube und der Pflugkörper schwenkt nach oben weg*» [31, 13] (номінальний стиль), перекладений англійською мовою, як: «*When overloaded the shear bolts break and the ploughing component swings away and up*» [32, 13] (номінальний стиль).

Вислів німецькою мовою: «*Bei Betätigung der Außenbedienung für den Dreipunktanbau nicht zwischen Traktor und Gerät treten!*» [31, 32] (номінальний стиль), перекладений англійською мовою, як: «*Do not stand between tractor and implement when using three point linkage external operation*» [32, 32] (вербальний стиль).

Вислів німецькою мовою: «*Vor jeder Inbetriebnahme das Fahrzeug oder Gerät auf Verkehrs- und Betriebssicherheit überprüfen*» [31, 31] (номінальний стиль), перекладений англійською мовою, як: «*The vehicle is to be tested for traffic and operating safety before each operation external operation*» [32, 31] (вербальний стиль).

Вислів німецькою мовою: «*Grundstellung laut Tabelle B durchführen, bei mittlerer Schnittbreitenstellung*» [31, 9] (номінальний стиль з безособовою формою звертання), перекладений англійською мовою, як: «*Carry out basic setting according to table B, with average furrow width position*» [32, 9] (вербальний стиль з особовою формою звертання).

У наведених текстах речення зазвичай дуже короткі. Але між оригіналом і перекладом є синтаксичні відмінності. Наприклад, в початковому тексті є просте речення, а в цільовому тексті – відносне чи умовне речення.

Слід зазначити, що в обох текстах використовують як прості, так і складні речення. Якщо в оригіналі є умовне речення, то і в перекладі - умовне.

Вислів німецькою мовою: «*Der Luftdruck in den Schlepperhinterreifen soll beim Pflügen 0,8 bar betragen*» [31, 6] (просте речення), перекладений

англійською мовою, як: «*Air pressure in the tractor's rear tyres when ploughing should be 0,8 bar*» [32, 6] (підрядне речення умови).

Вислів німецькою мовою: «*Wenn die Regelhydraulik des Schleppers über den Oberlenker angesteuert wird sind die beiden Bohrungen (RL) des Anbaubockes zu verwenden*» [31, 8]. (підрядне речення умови).

Перекладений англійською мовою, як: «*If the tractors hydraulic control is to be steered over the lower lonk, then the upper link should be positioned in the slot on the attaching frame*» [32, 8]. (підрядне речення умови).

Порівнявши мову перекладу та мову оригіналу на синтаксичному рівні, можна констатувати той факт, що загалом тексти не мають суттєвих відмінностей у плані синтаксису. Хоча ми знайшли певні відмінності, коли в оригіналі наведена одна синтаксична конструкція, а в перекладі інша. На прикладах ми підтвердили ту відмінність.

Варто зауважити, що найбільше відмінностей помітили у вживанні номінального та вербального стилів, адже у мові перекладу переважає номінальний стиль, а в мові перекладу – вербальний. Цю різницю можна мотивувати тим, що англійська мова більш тяжіє до вербального стилю, а німецька навпаки.

Хоча тексти такого типу мають мати переважно номінальному стилі, щоб полегшити читачам сприйняття та розуміння тексту. Під час аналізу мови інструкції з експлуатації помітили ще одну відмінність, коли прості речення оригіналу часто перекладали складними реченнями. Можливо, це зумовлене тим, що певні синтаксичні конструкції не можна передати такими ж англійською чи німецькою мовами, адже кожна мова має свої особливості.

3.4. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції з експлуатації та її перекладу англійською мовою на граматичному рівні

Під час дослідження ми здійснили порівняльний аналіз мови оригіналу (німецька мова) та мови перекладу (англійська мова) інструкції з експлуатації

обертового плуга на граматичному рівні. Англійська та німецька мови належать до групи романо-германських мов, тому й мають дуже схожу граматику, наприклад, наявність означеного та неозначеного артиклів, чого не має в українській мові, прихильність до вживання пасивного стану і т.д.

Проте існують розбіжності між англійською та німецькою мовами. Між ними існують граматичні розбіжності інвентарного характеру: порядок слів, розміри речень; різниця між часовою системою, вживання герундія в англійській мові, складних підметових та додаткових інфінітивних конструкцій, що зумовлено особливостями побудови цих мов.

Варто зазначити ще одну особливість, що під час перекладу науково-технічних текстів відмінності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій і становлять велику групу граматичних труднощів.

Під час порівняння мови перекладу та мови оригіналу на граматичному рівні спочатку ми проаналізували вживання форми звертання. Помітили, що мова оригінал інструкції з експлуатації переважно має безособову форму звертання, а в англійському перекладі часто зустрічаємо особову форму. Однак у оригіналі зустрічаємо також деякі фрази написані в особовому формат.

Наведемо приклади з інструкцій, за допомогою яких можна відстежити вживання особової форми звертання або безособової в обох текстах:

Вислів німецькою мовою: «*Achten Sie auf richtigen Reifendruck!*» [31,16] (особова форма звертання), перекладений англійською мовою, як: «*Pay attention to the correct tyre pressure!*» [32, 16] (особова форма звертання).

Вислів німецькою мовою: «*Beachten Sie bitte die Hinweise im Kapitel „WARTUNG UND INSTALHALTUNG!“*» [31, 8] (особова форма звертання), перекладений англійською мовою, як: «*Observe the points in the chapter “MAINTENANCE AND SERVICE”!*» [32, 8] (особова форма звертання).

Вислів німецькою мовою: «*Diese Arbeit darf nur vom Kundendienst oder von einer Fachwerkstätte ausgeführt werden*» [31, 15] (безособова форма звертання), перекладений англійською мовою, як: «*This work must be carried out only by our Customer Service or by specialist work shop*» [32, 15] (безособова форма звертання).

Загалом вся інструкція в оригіналі написана в безособовій формі, а от в перекладі англійською мовою автор частіше всього вживає особову форму. Приклади з оригіналу та перекладу, які підтверджують цю відмінність:

Вислів німецькою мовою: «*Pflug 5-10 cm hochheben. Steuergerät kurz bestätigen. Neigung mit der Spindel einstellen. Pflugrahmen wieder bis zum Anschlag zurückdrehen*» [31, 11] (безособова форма звертання), перекладений англійською мовою, як: «*Lift plough 6-10 cm. Actuate control unit briefly. Set the gradient using the spindle. Turn plough back to stop again*» [32, 11] (особова форма звертання).

Вислів німецькою мовою: «*Hydraulikreiniger nicht zur Reinigung von Lager- und Hydraulikteilen verwenden*» [31,16] (безособова форма звертання), перекладений англійською мовою, як: «*Do not use a high pressure cleaner to clean bearings or hydraulic parts.*» [32, 16] (особова форма звертання).

До того ж під час дослідження ми аналізували вживання пасивних конструкцій в обох текстах. Всім добре відомо, що і англійська мова, і німецька мова надають перевагу вживанню пасивного стану, особливо німецька. В перекладі інструкції з експлуатації до обертового плуга англійською мовою досить багато пасивних конструкцій, як і в оригіналі, написаному німецькою мовою.

Під час аналізу мови обох текстів ми помітили, що пасивні конструкції, наведені в оригіналі, перекладено англійською теж пасивними конструкціями. Наведемо деякі приклади:

Вислів німецькою мовою: «*Der Anbaubock kann durch Verdrehen der Neigungsspindel in waagerechte Lage gebracht werden*» [31, 8] (теперішній час, пасивний стан з модальним дієсловом), перекладений англійською мовою, як: «*The attaching frame can be positioned horizontally by turning the tilt spindle*» [32, 8] (теперішній час, пасивний стан з модальним дієсловом).

Вислів німецькою мовою: «*Der Drehvorgang wird mit einfachwirkendern und doppeltwirkendern Steuergerät in gleicher Weise ausgeführt*» [31, 11] (теперішній час, пасивний стан), перекладений англійською мовою, як: «*The turning procedure is carried out in the same way for both the single-action and the double-*

action control unit» [32, 11] (теперішній час, пасивний стан).

Вислів німецькою мовою: «*Garantiefälle, Rückfragen und Ersatzteilbestellungen können ohne Angabe der Chassinummer nicht bearbeitet werden*» [31, 25] (теперішній час, пасивний стан з модальним дієсловом), перекладений англійською мовою, як: «*Guarantee claims and queries cannot be processed without the serial number being supplied*» [32, 25] (теперішній час, пасивний стан).

Наведемо ще приклади, коли пасивні конструкції оригіналу перекладені англійською мовою іншими граматичними конструкціями:

Вислів німецькою мовою: «*Die Verstelleinrichtung wird mit einem Hydraulikzylinder betätigt*» [31, 11] (теперішній час, пасивний стан), перекладений англійською мовою, як: «*A hydraulic cylinder actuates the adjusting unit*» [32, 11] (теперішній час, активний стан).

Вислів німецькою мовою: «*Die Verstelleinrichtung wird mit einem Hydraulikzylinder betätigt*» [31, 11] (теперішній час, пасивний стан), перекладений англійською мовою, як: «*A hydraulic cylinder actuates the adjusting unit*» [32, 11] (теперішній час, активний стан).

Дуже часто при перекладі виникають труднощі з перекладом інфінітивних конструкцій, адже кожна мова має свої усталені форми, які можуть бути нетиповими в іншій мові. До прикладу в німецькій мові є такі інфінітивні конструкції, яких немає в англійській: «sein/haben+ zu + Infinitiv», «um + zu + Infinitiv», «statt + zu + Infinitiv», «ohne + zu + Infinitiv». А от в англійській мові є різні граматичні конструкції, пов'язані з герундієм. Під час порівняльного аналізу цих граматичних конструкцій у мові перекладу та мові оригіналу помітили певні розбіжності.

Під час аналізу помітили, що інфінітивні конструкції оригіналу переклали відповідними інфінітивними конструкціями англійською мовою. Приклади для підтвердження:

Вислів німецькою мовою: «*Sollte der Schlepper nur ein einfacher Steuerventil besitzen, ist es unbedingt erforderlich eine Ölrücklaufleitung von Ihrer Fachwerkstätte*

montieren zu lassen» [31, 7] (інфінітивна конструкція - Infinitiv + sein + zu) перекладений англійською мовою, як: «*If the tractor has a single-action servo-valve only, it is absolutely necessary to have an oil return line professionally installed»* [32, 7] (інфінітивна конструкція з «to have»).

Вислів німецькою мовою: «*Schlepphydraulik auf Lageregelung schalten»* [31, 8] (інфінітивна конструкція, дійсний спосіб), перекладений англійською мовою, як: «*Switch tractors hydraulics to control position»* [32, 8] (інфінітивна конструкція, наказовий спосіб).

Зустрічалися також моменти, коли інфінітивні конструкції перекладено пасивними або ж взагалі просто активним реченням у наказовому способі. Ще були випадки, коли пасивні конструкції оригіналу перекладено англійською мовою герундіальними конструкціями. Наведемо приклади:

Вислів німецькою мовою: «*Damit die Regelhydraulik richtig funktioniert ist auf folgendes zu achten»* [31, 12] (інфінітивна конструкція - Infinitiv + sein + zu) перекладений англійською мовою, як: «*So that the hydraulic control functions properly, the following must be observed»* [32, 12] (пасивна конструкція).

Вислів німецькою мовою: «*Grundsätzlich sind die Vorschriften des Gesetzgebers zu beachten»* [31, 8] (інфінітивна конструкція - Infinitiv + sein + zu) перекладений англійською мовою, як: «*Always observe the statutory regulations»* [32, 12] (теперішній час, активний стан, наказовий спосіб).

Вислів німецькою мовою: «*Dadurch wird das Ankuppeln an die Unterlenker erleichtert»* [31, 8] (пасивна конструкція) перекладений англійською мовою, як: «*Doing this enables an easier coupling to the lower link»* [32, 8] (герундіальна форма дієслова).

Отож, можна дійти висновку, що під час науково-технічних текстів можуть виникати граматичні труднощі. Адже не можна граматичні конструкції, які наявні у оригіналі, аналогічно передати мовою перекладу через те, що мови мають різну граматичну систему.

Під час порівняльного аналізу мови оригіналу та мови перекладу, ми дійшли висновку, що існують певні граматичні розбіжності між оригіналом

інструкції та її перекладом англійською мовою. Основними відмінностями були вживання особової та безособової форми звернення, а також використання активного та пасивного стану та дійсного та наказового способу. По цих параметрах ми знайшли досить багато відмінностей.

Навіть якщо брати переклад англійською мовою, то він сформований у більш ввічливій формі до читача, тому що у оригіналі недостатньо особових форм звертання, на відміну від перекладу. Адже коли текст написаний у активному стані та в наказовому способі, тоді цільова аудиторія сприймає його краще.

3.5. Порівняльний аналіз мови оригіналу інструкції та її перекладу українською мовою на граматичному та синтаксичному рівнях

Задля визначення відмінностей між оригіналом інструкції та її перекладом на українську мову також проводився аналіз на граматичному рівні. Під час аналізу ми опрацьовували як граматичні особливості, так і граматичні конструкції, характерні для такого типу тексту.

Насамперед слід проаналізувати вихідний текст інструкції з експлуатації. До того ж варто зауважити, що в оригіналі найчастіше використовуються пасивні конструкції, а також інфінітивні конструкції та дієприкметникові звороти.

Цитата німецькою мовою: «*Gelenkwelle richtig abgelängt*» (дієприкметниковий зворот) [31, 3] на українській мові звучить, як: «карданний вал був відповідно скорочений». (дієприкметниковий зворот) [33, 3].

Цитата німецькою мовою: «*Schlepphydraulik auf Lageregelung schalten*» (інфінітивна конструкція) [31, 8] на українській мові звучить, як: «Ввімкнути гідравлічну систему тягача в режим роботи регулювання положення» (інфінітивна конструкція) [33, 8].

Вислів німецькою мовою: «*Damit die Regelhydraulik richtig funktioniert ist auf folgendes zu achten*» [31, 12] (Інфінітивна конструкція - Infinitiv + sein + zu) перекладений на українську мову, як: «Для того, щоб регулююча гідравліка,

добре функціонувала, потрібно звернути увагу на наступне» [33, 12] (інфінітивна конструкція + модальне дієслово «потрібно»).

Пропонований переклад: «Для того, щоб регулювальна гідравліка добре функціонувала потрібно звернути увагу на таке» [30; 36; 38].

Вислів німецькою мовою: «*Die folgenden Kontrollen der Einstellung sollen der Reihe nach durchgeführt werden*» [31, 10] (пасивна конструкція) перекладений на українську мову, як: «Повинна бути проведена наступна перевірка установки в слідуючому порядку» [33, 10] (дієприкметниковий зворот + модальне дієслово). Пропонований переклад: такому.

Можна зробити висновок, що в перекладі використовують майже такі ж граматичні конструкції, що і у вихідному тексті. Проте у перекладі допущено грубі помилки, які допускаються під час перекладу пасивних конструкцій.

В українській мові здебільшого використовують активні конструкції, тому такі пасивні конструкції з постфіксом -ся нетипові для української.

Також українською мовою не можна називати виконавця дії як інструмент, виражений орудним відмінком. Перекладачі повинні прагнути перекладати пасивні конструкції правильно і через активні речення.

Наведемо декілька прикладів таких помилок в Таблиці 3.2. Порівняльна характеристика текстів на граматичному рівні, з зазначенням основного тексту, цільового тексту та пропонованого перекладу.

Порівняльна характеристика текстів на граматичному рівні представлена у Таблиці 3.3.

Таблиця 3.3.

Порівняльна характеристика текстів на граматичному рівні

Оригінальний текст	Цільовий текст	Пропонований переклад
..., die vom hauseigenen Qualitätsmanagement und von unserer Geschäftsführung permanent überwacht werden [31, 2].	..., які постійно <u>контролюються</u> нашим <u>відділом</u> (<i>Instrumentalis</i>) управління якості й <u>керівництвом</u> (<i>Instrum.</i>) фірми [33, 2].	..., які наш відділ управління якості та керівництво фірми постійно контролюють [30; 36; 38].

Das Pflügen erfolgt mit einer der beiden Betriebsarten [31, 6].	Орання <u>проводиться</u> в одному з цих двох режимів роботи [33, 6].	Оранку слід проводити в одному з цих двох режимів роботи [30; 36; 38].
Diese Position wird, wie nachfolgend beschrieben, durch Verdrehen der beiden Spindeln erreicht [31, 11].	Таке положення <u>досягається</u> вкрученням обох шпінделів, так як описано нижче [33, 11].	Можна досягти/отримати таке положення завдяки вкрученню обох шпінделів, так як описано нижче [30; 36; 38].

Стосовно форм часу, то форми теперішнього часу використовуються найчастіше як в оригіналі, так і в перекладі.

Цитата німецькою мовою: «*Beim Pflügen sollen die Pflugkörper annähernd senkrecht (90°) zum Boden stehen*» [31, 11] (Теперішній час, дійсний спосіб + модальне дієслово) перекладена на українську мову, як: «Під час орання корпуси плугів повинні знаходитись приблизно на 90° вертикально від землі» [33, 11] (Теперішній час, дійсний спосіб + модальне дієслово).

Німецькі інструкції з експлуатації зазвичай мають безособову форму звертання, тому вони часто написані в наказовому способі. Однак як оригінал, так і переклад інструкції з експлуатації до оборотного плуга містять не тільки безособові форми, а й недосконалі (особові) форми.

В оригіналі особові конструкції використовують лише в рідких випадках. Практично всі інструкції з експлуатації складені у безособовій формі.

У перекладі також використовують дві форми звернення, проте більш переважають особові та імперативні форми звернення. Треба визнати, що особові форми використовуються дуже неоднозначно.

Наприклад, в оригіналі безособові форми в дійсному способі простежуємо майже по всьому уривку з тексту, але на відміну від цього в перекладі одне речення даного уривка виражене особовою формою в минулому часі, інше – безособово. Оригінал інструкції на німецькій мові представлено на рис.3.1.

Abbau vom Schlepper

Hinweis: Die Scharspitzen sind gehärtet; beim Aufsetzen auf hartem Untergrund (Stein, Beton usw.) besteht Bruchgefahr. Daher die Scharspitzen auf eine geeignete Unterlage (Holzbrett) absetzen!

- Pflugrahmen in Arbeitsstellung drehen und Gerät auf tragfähigem und ebenem Boden abstellen.
- Die Schlepperhydraulik auf Schwimmstellung schalten (-> Überdruck im Hydrauliksystem wird abgebaut)
- Schlepperhydraulik auf Lageregelung schalten.
- Hydraulikschläuche vom Schlepper abkuppeln.
- Standstütze nach unten schwenken und mit Bolzen fixieren.
- Ober- und Unterlenker vom Gerät abnehmen.

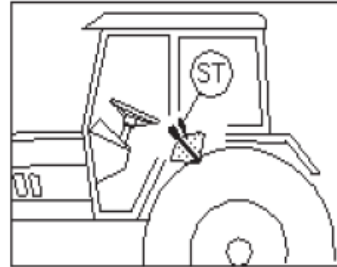

Рис. 3.1 Оригінал інструкції на німецькій мові

Переклад інструкції з експлуатації плуга українською мовою представлено на рис.3.2.

Від'єднання від тягача

Примітка: Вістря сошників загартовані, при зараженні на тверду поверхню (камінь, бетон, тощо) існує небезпека сколювання. З огляду на це, вістря сошників необхідно опускати на підкладку (дерев'яну дошку)!

- Поверніть раму плуга в робоче положення та припаркуйте агрегат на рівній поверхні, що здатна витримати його вагу.
- Для того, щоб зменшити тиск в гідравлічній системі потрібно повернути важіль керування (ST) вперед і назад кілька разів.
- Ввімкнути гідравлічну систему тягача в режим роботи регулювання положення.
- Від'єднати шланги гідравлічної системи від тягача.
- Опустити опору і зафіксувати гвинтом.
- Від'єднати від пристрою верхню та нижню тяги.

Рис.3.2 Переклад українською мовою

Звідси випливає, що перекладач не знаходить жодних Послідовна форма звернення в перекладі. Ще це можна додати до грубих помилок перекладача.

Цитата німецькою мовою: «*Bitte haben Sie Verständnis dafür, dass jederzeit Änderungen des Lieferumfangs in Form, Ausstattung und Technik möglich sind*» [1, 2].(особове звертання) перекладена на українську мову, як: «Просимо вас поставитися з розумінням, що форма, комплексність і обладнання комплексу поставки можуть бути змінені в будь-який час» [33, 2] (особове звертання).

Пропонований переклад: «Просимо Вас поставитися з розумінням щодо того, що форма, комплексність та обладнання комплексу постачання можуть бути змінені у будь-який час» [30; 36; 38].

Цитата німецькою мовою: «*Hydraulikventil (F) öffnen. Pflug mit dem Hubwerk des Schleppers hochheben. Verriegelung lösen*» [31, 22] (усі 3 речення написані в безособовому звертанні, дійсному способі).

Перекладена на українську мову, як: «Відкрийте гідравлічний клапан (F) (особове звернення в наказовому способі). Підняти плуг підйомним механізмом тягача (безособове звернення в дійсному способі). Зняти блокування.» [33, 22] (безособове звернення в дійсному способі).

Також помилки в написанні слів: розділені, разом або через дефіс. Деякі приклади з перекладу наведено в таблиці нижче. У Таблиці 3.4 зібрані всі орфографічні помилки, допущені під час перекладу інструкції

Таблиця 3.4

Орфографічні помилки, допущені під час перекладу інструкції

Переклад [33]	Пропонований переклад [30; 36; 38]
будь-ласка	будь ласка
повертання раму	повертання рами
шпинделем	за допомогою шпинделя
в наслідок	внаслідок
в будь який бік	в будь-який бік
за високого тиску	при високому тиску
ексцентрику	ексцентрика
не відповідний до	невідповідний до
робота плугу	робота плуга

звертайте увагу щоб	звертайте увагу, щоб
в тягачу	в тягачі, в тягачеві

Отже, під час аналізу перекладу також відзначаються орфографічні помилки. Вони стосуються написання українських слів. Наприклад, у багатьох словах неправильні закінчення іменників записуються в родовому відмінку.

Аналіз перекладу на синтактичному рівні. У схемі оцінки категорія помилок «синтаксичні помилки» охоплює різні помилки в реченні. Помилки валентності і прийменника можна назвати тут прикладами. У цьому перекладі зроблені помилки валентності.

нім. *ordnungsgemäß* [31, 2]

укр. у відповідності з [33, 2]

Пропонований переклад: відповідно до [30; 41]

нім. *die Betriebsanleitung* [31, 3]

укр. інструкція по використанню [33, 3]

Пропонований переклад: інструкція з використання [30; 41]

нім. *laut Tabelle-B* [1, 9]; *zulässiger wert lt. Betriebsanleitung* [31, 37]

укр. згідно Таблиці-В [33, 9]; згідно інструкції з експлуатації [33, 34]

Пропонований переклад: згідно з Таблицею-В; згідно з інструкцією з експлуатації [30; 36; 38].

При аналізі синтаксису помічена особливість. В оригіналі інструкції по експлуатації переважає іменний стиль, а в перекладі - словесний. Іменний стиль більш характерний для текстів подібного роду.

Цитата німецькою мовою: «*Pöttinger – Vertrauen schafft Nähe – seit 1871*» [31, 2] (номінальний стиль) перекладена українською мовою, як: «Довіра зближає: Pöttinger – ваш партнер, що користується повагою з 1871р.» [33, 2] (вербальний стиль).

Пропонований переклад: Довіра зближує: Pöttinger – надійний партнер з 1871[30; 36; 38].

У представлених тут текстах пропозиції зазвичай дуже короткі. Але між

оригіналом і перекладом є синтаксичні відмінності. Наприклад, в початковому тексті є просте речення, а в цільовому тексті - відносне пропозицію.

Слід визнати, що в обох текстах використовуються як пропозиції, так і складні речення. Якщо в оригіналі є умовне пропозицію, то і в перекладі - умовне пропозицію.

Цитата німецькою мовою: «*Alle beige packten Teile entfernt*» [31, 3] (просте речення); «*Beachten Sie bitte die Leistungsgrenzen der verwendeten Zugmaschine*» [31, 6] (просте речення) перекладена українською мовою, як: «Всі деталі, які входять в комплект від'єднанні» [33, 3]. (відносне речення); «Дотримуйтесь, будь-ласка, межі потужності тягача, який використовується» [33,6] (відносне речення).

Пропонований переклад: «Всі деталі, що в комплекті, від'єднанні. Дотримуйтесь, будь ласка, межі потужності тягача, якого використовуєте» [37; 30; 36].

Цитата німецькою мовою:.. «*Wenn die Regelhydraulik des Schleppers über den Oberlenker angesteuert wird sind die beiden Bohrungen (RL) des Anbaubockes zu verwenden*» [31, 8] (умовне речення).

Пропонований переклад: «*Wenn die Regelhydraulik des Schleppers über den Oberlenker angesteuert wird, sind die beiden Bohrungen (RL) des Anbaubockes zu verwenden*» [30; 36; 38].

Перекладена українською мовою, як: «Якщо регулююча гідравліка тягача керується верхньою тягою, використовуються обидва отвори (RL) станини навісного пристрою»[33, 8] (умовне речення).

Пропонований переклад: «Якщо регулювальною гідравлікою слід керувати за допомогою тягача, тоді потрібно використовувати обидва отвори (RL) станини навісного пристрою» [30; 36; 38].

У процесі аналізу перекладу також з'являються технічні помилки написання. Помилки в області технічних листів пов'язані з тим, що формулювання, і вираження, використовується в контексті, який не є звичайним для даного типу тексту.

Поширеною помилкою в обох текстах є те, що деякі пропозиції сформульовані разом без пробілів, а відтак, його користувачі не можуть точно зрозуміти, що під цим мається на увазі.

Цитата німецькою мовою: «*Unter erschwerten Einsatz bedingungen können zusätzliche Radgewichte von Vorteil sein*» [31, 6].

Перекладена українською мовою, як: «Спереду трактор потрібно обладнати достатньою кількістю баласту, для того щоб забезпечити керованість та здатність гальмування. Щонайменше 20% власної маси транспортного засобу на передню вісь» [33, 6].

Пропонований переклад: «Спереду трактор потрібно обладнати достатньою кількістю баласту для того, щоб забезпечити керованість та здатність гальмування. Щонайменше 20% власної маси транспортного засобу на передню вісь» [30; 36; 38].

Цитата німецькою мовою: «WARTUNG UND INSTANDHALTUNG» [31, 8].

Перекладена українською мовою, як: «Технічне обслуговування та поточний ремонт» [33, 8] .

Пропонований переклад: «ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПОТОЧНИЙ РЕМОНТ» [30; 36; 38].

Аналіз загальних помилок при перекладі. Якщо ви критикуєте переклад Крістіани Норд за проблеми з перекладом, ви можете побачити, що в перекладі є прагматичні проблеми перекладу, пов'язані з мовними парами і текстами.

Що стосується прагматичних проблем, не всі зовнішні фактори вихідного і цільового тексту збігаються (наприклад, кількість сторінок, макроструктура і мікроструктура).

Проблеми, пов'язані з мовними парами, включають відмінності в структурі змісту. До проблем перекладу тексту можна віднести наступне: В перекладі відсутня інформація по пунктам «Експлуатаційні матеріали» і «Робота з резервними пристроями».

В іншому структура інструкцій по експлуатації така ж, а номери сторінок

практично ідентичні. При перевірці перекладу спочатку проводиться аналіз цільового тексту, в ході якого виявляється 269 помилок. З них було складено лише одинадцять категорій.

Для критики перекладу використовується схема критики перекладу з П. Шмітомі Р. Штольцом [30] представлено у Таблиці. 3.5 «Аналіз помилок цільового тексту».

Таблиця 3.5

Аналіз помилок цільового тексту

Назва помилки	Кількість	Загальна кількість по тексту
ÜS-	75	225
SI/ASI	16	32/48
AF	82	91
ZT/AT	10	20
TW	26	42
ST	8	16
TR	6	18
SB	17	17
R	7	21
L	9	9
GL	13	13

Щоб завершити цей аналіз інструкцій з експлуатації, спочатку необхідно було провести аналіз вихідного тексту. В ході цього аналізу було виявлено ще 28 помилок, так що все переклад містить 297 помилок. Аналіз помилок вихідного тексту наведено у Таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Аналіз помилок вихідного тексту

Назва помилки	Кількість	Загальна кількість по тексту
SI/ASI	5	10/15
AS	6	6
TW	5	10
ST	3	6
TR	3	9
SB	2	2
R	4	12

У попередніх розділах наведені деякі приклади виникаючих помилок, щоб прояснити, в якій області лежать проблеми цього перекладу. Згідно з пропозицією про хід рецензування перекладу, тепер результати аналізу повинні бути зіставлені зі шкалою оцінок, щоб можна було дати оцінку всьому перекладу.

При оцінці перекладу окремі категорії помилок не мають значення, так як вони залежать тільки від загальної кількості помилок. При перекладі даної інструкції по експлуатації було зроблено 269 помилок перекладу. Інструкції з експлуатації у вигляді цільового тексту містять близько 9000 слів.

Для оцінки перекладу використовується оцінна шкала П. Шмітта [68, 318]. Шкала оцінок для цього перекладу інструкції з експлуатації представлена у вигляді Таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Шкала оцінювання помилок у перекладах за П. Шмітом [68]

1000 Слів	9000 Слів	Оцінка
0-4	0-36	13
5-8	37-72	11
9-12	73-108	10
13-16	109-144	9
17-20	145-180	8
21-24	181-216	7
25-28	217-252	6
29-32	253-288	5

Все це означає, що переклад з 269 помилками знаходиться в пройденому діапазоні і отримав 5 балів за цією шкалою. Переклад прийнятий, в будь-якому випадку, і відповідає вимогам. Що стосується встановленої схеми оцінки і пов'язаної з нею сітки, можна сказати, що поділ на категорії помилок спрацювало.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі проводився аналіз, критика і оцінка вихідного і цільового тексту інструкцій з експлуатації оборотного плуга. Під час аналізів вихідного і цільового текстів насамперед розглядаються різні аспекти, пов'язані з кінцевим продуктом і його сприйняттям та використанням.

У той час, коли аналіз вихідного тексту містить питання, які слід уточнити до початку роботи з перекладу та що допоможе для прийняття рішень, аналіз цільового тексту більше націлений на кінцевий результат, який також повинен бути частково визначений до початку роботи з перекладу (зовнішні і внутрішні чинники тексту, макроструктура та мікроструктура).

Потім переклади інструкції з експлуатації оборотного плуга англійською та українською мовами досліджували на лексичному, граматичному і синтаксичному рівнях. Цей аналіз допоміг визначити всі особливості перекладів та виявити різні помилки. Завдяки проведеному аналізу ми можемо застерегти перекладачів від подальших помилок, які можна допустити у текстах такого типу. Складено таблиці аналізу помилок вихідного і цільового тексту.

На завершення була описана оцінка перекладу та створена оціночна таблиця для перекладу відповідно до шкали оцінювання П. Шміта.

ВИСНОВКИ

«Спочатку прочитайте, а потім включайте!» Це девіз німецької компанії Grundig, яка займається виготовленням побутової техніки, – очевидний виклик для споживача. Але в той же час виробник зобов'язаний сформулювати зрозумілу інструкцію з експлуатації, чітко і без помилок. Ця вимога стосується як і оригінальних видань, так і перекладів.

У засобах масової інформації можна чути знову і знову про погані переклад. В Україні спостерігаємо таку тенденцію, що інструкції з експлуатації іноземної продукції в основному перекладають російською мовою. Це можна розглядати як актуальну проблему не тільки для українців, а й для української мови.

Неадекватні переклади можна знайти у всіх сферах, але інструкції з експлуатації або інструкції з використання особливо цікаві, тому що кожен з нас досить часто опрацьовує цей тип тексту. Важливо, щоб перекладачі якісно перекладали інструкції, адже неадекватний переклад може мати фатальні наслідки, як для користувача, так і для виробника.

Інструкцію з експлуатації часто читають тільки в тому випадку, якщо продукт не працює або якщо споживач не знає, як зібрати або підключити пристрій. Навіть, якщо насправді це так, то для виробника вкрай важливо, щоб він створив чітку і змістовну інструкцію з експлуатації відповідно до правил.

Якщо він цього не зробить, йому, можливо, доведеться змиритися з фінансовими втратами, а також з нанесенням шкоди іміджу компанії. Основне завдання перекладача - максимально точно і зрозуміло для користувачів перекласти вихідний текст на текст цільовою мовою.

У кваліфікаційній роботі ми досліджували різні підходи щодо оцінки якості перекладу, які є ключовими для визначення того, чи відбуваються процеси під час повторення, чи впливає переклад негативно на сприйняття його цільовою аудиторією чи ні.

На ці всі питання ми знайшли відповіді у дослідженнях Крістіане Норд, які

найбільш підходять для доперекладацького аналізу тексту та оцінки якості перекладу. Саме розробки К. Норд стосовно аналізу тексту та критики перекладу стали базовими дослідженнями, на які ми посилалися в ході виконання кваліфікаційної роботи.

Для аналізу було відібрано три технічні тексти в галузі сільськогосподарства. В теоретичній частині нашої кваліфікаційної роботи головну увагу звернули на характеристики і вимоги до інструкцій з експлуатації, яких необхідно дотримуватися під час перекладу і написання інструкцій з експлуатації.

Також розглядали підходи та методики Крістіане Норд щодо аналізу тексту та критики перекладів. Проаналізували екстралінгвальні та лінгвальні фактори у трьох текстах: в оригіналі інструкції з експлуатації обертового плуга та її перекладів українською та англійською мовами.

Звернули увагу на методику доперекладацького аналізу, розробленого Іваненко Я.І. У практичній частині роботи встановили відмінності та подібності між вихідним текстом та цільовими текстами. Провели порівняльний аналіз мови перекладу та мов оригіналу на граматичному, синтаксичному та лексичному рівнях.

Проведено аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів тексту інструкції з експлуатації обертового плуга. Аналіз інструкції з експлуатації показав суттєві відмінності оригіналу від перекладу.

У перекладах було допущено багато лексичних, граматичних і синтаксичних помилок, зокрема в українському перекладі. Відразу видно неправильно перекладені окремі слова. Макроструктура та макет трьох текстів збігаються.

Найбільша помилка перекладача інструкції з експлуатації обертового плуга українською мовою полягає в тому, що він використовує багато русизмів і нетипових для української мови конструкцій. Однак в перекладі збережено основну функцію інструкції з експлуатації та передано її для цільової аудиторії.

Переклади інструкції з експлуатації обертового плуга англійською та

українською мовами досліджували на лексичному, граматичному і синтаксичному рівнях, задля того, щоб встановити відмінності між перекладами та оригіналом. Завдяки проведеному дослідженню зможемо застерегти майбутніх перекладачів від можливих помилок та «пасток», які можуть виникати під час перекладу науково-технічної документації.

Цей аналіз допоміг визначити всі особливості перекладів та виявити різні помилки. Завдяки аналізу ми можемо зробити висновок, який переклад зроблено якісніше.

Аналіз не привів до необхідності додавання нової категорії. Звичайно, це може бути так, якщо потрібно вивчити велику кількість інструкцій з експлуатації. Оцінка помилок за відповідною шкалою підтвердила перше враження про переклади, і тому ми вважаємо, що взаємозв'язок між кількістю помилок і рейтингом виправдана.

Під час аналізу схеми оцінки необхідно також враховувати фактор часу. Але огляд перекладу з пропозиціями щодо поліпшення є гарною відправною точкою для поліпшення перекладу інструкцій з експлуатації, так що час, витрачений на дослідження час, сподіваємося не буде даремним.

На завершення результати дослідження показали, що переклад інструкції з експлуатації обертового плуга, здійснений англійською мовою, є більш якісним та виконаний згідно з дотриманням лексичних, граматичних та стилістичних норм. В українському перекладі ми знайшли багато помилок на лексичному рівні, що свідчить про некомпетентність перекладача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Академічний тлумачний словник української мови (1970-1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua>.
2. Андрієнко Л.О. Науково-технічний переклад. Конспект лекцій і дидактичний матеріал для студентів лінгвістичних спеціальностей. – Черкаси: ЧДТУ, 2002. С.22.
3. Базилев В. Н. Основні поняття перекладознавства (вітчизняний досвід) термінологічний словник-довідник / від. мовознавства; відп. ред. к. філол. н. М.Б. Раренко. М.: ІНІСН РАН, 2010. 260 с.
4. Балахтар В. В. Адекватність та еквівалентність перекладу/В.В.Балахтар, К.С Балахтар [Електронний ресурс] / В. В. Балахтар, В. С. Балахтар. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.confcontact.com/20110531/fkbalahtar.htm>.
5. Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках // Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. — М.: Искусство, 1986. С. 297–326.
6. Бахтін М. М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За редакцією М. Зубрицької. — 2-ге вид. Львів: Літопис, 2001. С. 416–428.
7. Білоус О. Теорія перекладу: Курс лекцій: Навчальний посібник/ О.М. Білоус. М-во освіти і науки України, Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. - Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2002. 116 с.
8. Гарбовский Н.К. Теория перевода / Н.К. Гарбовский. – М.: Изд-во МГУ, 2004. 544 с.
9. Гордієнко Н. М. Поняття перекладацької еквівалентності як центральна проблема теорії художнього перекладу. Том 18. Філологічні науки / Н. М. Гордієнко. – София: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2012. 104 с.
10. Дерді Е.Т., Сахро А.С. Причины низкой jakości науково-технічного перекладу та шляхи їх подолання / Е.Т. Дерді, А.С. Сахро // Науковий вісник Волинського національного університету імені Л.Українки. 2011. С. 34-39.

11. Жустрін Г. К. Краткий курс перевода научно- технической литературы с английского на русский: посібник / Г.К. Жустрін. – М., 2006. 112 с.
12. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування: Посібник / М.С.Зарицький. – К. : Парламентське видавництво, 2004. 120 с.
13. Зарівна О. Т. Основні способи та прийоми перекладу науково-технічних текстів у вищих навчальних закладах / Зарівна О.Т. // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. - Чернігів, 2011. № 85. с. 97-100.
14. Іваненко Я. А. Функціональна специфіка доперекладацького аналізу тексту сучасних німецькомовних джерел : дис. канд. філологічних наук : 10.02.16. Київ, 2014. 232 с.
15. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми – Вінниця, Нова книга, 2004. 576 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Karaban_2004_576.pdf.
16. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nmetau.edu.ua/file/karaban_posibnik_dovidnik_z_perekladu_nauk_tehn_lit.pdf.
17. Карабан В.І. Способи перекладу лексичних одиниць // Карабан В. Переклад англійської науковотехнічної літератури. – Вінниця: Нова книга, 2002. С. 279–299.
18. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з англійської мови на англійську мови. Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти. Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
19. Караневич М. Прагматично зумовлені лексичні трансформації в англо-українському перекладі. – Тернопіль, режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_1/statti/40.pdf.
20. Кияк Т.Р. Науково-технічний переклад (теоретичні та практичні аспекти) / Т.Р. Кияк// Іноземна філологія, 1992. — Вип. 104.
21. Кияк Т.Р., Наumenко А.М., Огуй О.Д. Перекладознавство

(німецькоукраїнський напрям): підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.

22. Ключник О., Грицик Г. Труднощі науково-технічного перекладу [Електронний ресурс]: стаття з наукової конференції / О. Ключник, Г. Грицик. – К., 2013. 4 с. – Режим доступу до статті: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/1408>.

23. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу: підручник / А.Я.Коваленко. – К.: Інкос, 2002. 317 с.

24. Коваленко А.Я. Науково-технічний переклад. Навчальний посібник А.Я.Коваленко. – Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 2001. 284 с.

25. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. - К., «Вища школа», 1982

26. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2001. 448 с.

27. Кочерган М.П. До питання про безеквівалентну лексику і лакуни та способи їх компенсації // Проблеми зіставної семантики. Збірник статей за доповідями Міжнародної наукової конференції з проблем зіставної семантики 23-25 вересня 1999р./ Відп. ред. М.П.Кочерган. – К., 1999. С. 42

28. Латишев Л. К. Технология перевода. – М.: НВИ – ТЕЗАУРУС, 2000. 280 с.

29. Морозова М.А. //Особенность технического перевода научных текстов авиационной тематики: Методические указания по дисциплине «английский язык» для студентов дневной формы обучения. – Ульяновский государственный технический университет, Ульяновск –2005. 22 с.

30. Німецько-український словник. Українсько-німецький словник: 250000 + 220000 : два в одному томі: 470000 од. пер. /під. заг. ред. Вячеслава Бусела. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2012. – 1584 с.

31. Оригінал інструкції з експлуатації обертового плуга. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://manual.poettinger.at/download/manuals/1000/0/955.DE.80S.0.pdf>

32. Переклад інструкції з експлуатації обертового плуга англійською мовою [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://manual.poettinger.at/download/manuals/1002/0/955.GB.80G.0.pdf>.

33. Переклад інструкції з експлуатації обертового плуга українською мовою [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://manual.poettinger.at/download/manuals/1009/0/955.UA.80S.0.pdf>.

34. Старостенко А.І. – Питання розробки інтелектуальної системи опитувального навчання та аналізу основ англійської мови. – К.: ДНВК «КІА», 2009. 192 с.

35. Шпак В.К. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. 310 с.

36. ABBYY Lingvo [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lingvo-online.ru/ru>.

37. Duden Wörterbuch [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.duden.de/rechtschreibung.

38. Duden, 4. Auflage [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.duden.de/ueber_duden/auflagengeschichte.

39. Engberg, Jane. Introduktion til fagsprogslingvistikken. Forlaget Systime, 1998.

40. Gerzymisch-Abrogast, Heidrun. Übersetzungswissenschaftliches Propädeutikum. Tübingen, 1994.

41. Göpferich, Susanne. Interkulturelles Technical Writing – Fachliches adressatengerecht vermitteln. Gunter Narr Verlag Tübingen, 1998.

42. ISO/IEC. Guide 37: Instructions for use of products of consumer interest. ISO/IEC Copyright Office, 1995.

43. Jensen, Leif Becker. Den sproglige dåseåbner. Roskilde Universitets forlag, 2001.

44. John R. Searle. Sprechakte. Ein sprachphilosophischer Essay. Frankfurt/M, 1971 – S.88.

45. John, Austin. Zur Theorie der Sprechakte. Stuttgart, 1972.

46. Juhl, Dietrich. Technische Dokumentation. Praktische Anleitungen und Beispiele. Berlin [u.a.]: Springer, 2005.

47. Meerhoff, Jasmin. Read Me! Eine Kultur- und Mediengeschichte der

Bedienungsanleitung, 2011.

48. Nida, Eugene, Taber, Charles. *The Theory and Practice of Translation* / Eugene A. Nida, Charles R. Taber. – Leiden: E J. Brill, 1982. pp 1-50.

49. Nord – Text Analysis in Translation: thesis. URL: https://is.muni.cz/th/217560/ff_m/DP_Pobocikova.pdf.

50. Nord, Christiane in Hornby, Mary Snell/Pöchhacker, Franz/Kaindl, Klaus. *Translation studies: an interdisciplinary*. John Benjamins Publishing Company, 1994.

51. Nord, Christiane. „Loyalität als ethisches Verhalten im Translationsprozess.“ Müller, Ina (Hrsg.): *Und sie bewegt sich doch. Translationswissenschaft in Ost und West. Festschrift für Heidemarie Salevsky zum 60. Geburtstag*. Frankfurt am Main [u.a.]: Lang, 2004 – S.235-245.

52. Nord, Christiane. *Einführung in das funktionale Übersetzen. Am Beispiel von Titeln und Überschriften*. Tübingen / Basel: Francke, 1993.

53. Nord, Christiane. *Fertigkeit Übersetzen: ein Kurs zum Übersetzenlehren und -lernen*. Berlin: BDÜ, 2010.

54. Nord, Christiane. *Funktionsgerechtigkeit und Loyalität: Theorie, Methode und Didaktik des funktionalen Übersetzens*. Berlin: Frank & Timme, 2011.

55. Nord, Christiane. *Text analysis in Translation. Theory, Method, and Didactic Application of a Model for Translation-Oriented Text Analysis*. Translated from the German by Christiane Nord and Penelope Sparrow. Amsterdam, 1991 - 250 p.

56. Nord, Christiane. *Textanalyse und Übersetzen*. Heidelberg: Groos, 1995.

57. Nord, Christiane. *Textanalyse und Übersetzen. Theoretische Grundlage, Methode und Didaktik einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. Tübingen: Groos, 2009.

58. Nord, Christiane. *Textanalyse und Übersetzen: theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. – 3 Auflage - Heidelberg: Groos, 1995.

59. Nord, Christiane. *Übersetzungstypen – Übersetzungsverfahren: Ein paar neue Gedanken zu einem uralten Thema*.“ Wotjak, Gerd (Hrsg.): *Quo vadis Translatologie? Ein halbes Jahrhundert universitäre Ausbildung von Dolmetschern und Übersetzern in*

Leipzig. Rückschau, Zwischenbilanz und Perspektiven aus der Außensicht. Berlin: Frank und Timme, 2007 S.293-310.

60. Ott, Peter/Ivo, Helmut. Leitfaden für benutzerfreundliche Gebrauchsanleitungen, Wien: Manz. (Schriftenreihe des Wirtschaftsförderungsinstituts. 212: Unternehmensführung), 1991 340 c.

61. Prunč, Erich. „Versuch einer Skopostypologie“. Grbić, Nadja / Wolf, Micheala (Hrsg.): Text – Kultur, Kommunikation: Translation als Forschungsaufgabe; Festschrift aus Anlaß des 50jährigen Bestehens des Instituts für Übersetzer- und Dolmetscherausbildung an der Universität Graz. Tübingen: Stauffenburg, 1997 S. 33-52.

62. Prunč, Erich. Einführung in die Translationswissenschaft (5.unveränd. Aufl.). Graz: Selbstverlag, Inst. f. Translationswissenschaft, 2005.

63. Pym A. Translation and Text Transfer / Anthony Pym. – Frankfurt/Main, Berlin; Bern; New York: Peter Lang, 1992. – 228 pp.

64. Reiss, Katharina. Möglichkeiten und Grenzen der Übersetzungskritik: Kategorien und Kriterien für eine sachgerechte Beurteilung von Übersetzungen. Max Hueber Verlag, 1971.

65. Reiss, Katharina. Möglichkeiten und Grenzen der Übersetzungskritik. Max Hueber Verlag, 1982.

66. Reiss, Katharina. Texttyp und Übersetzungsmethode. Der operative Text. Heidelberg, 1976 – S.20.

67. Roturier J. Localizing Apps: A Practical Guide for Translators and Translation Students / J. Roturier. –Abingdon, New York: Routledge. – 2015. – 207 p.

68. Schmidt, S. J. Fiktionalität - eine Linguistische oder eine Texttheoretische Kategorie?. In Culich and Raible (eds.), 1971. pp. 59-71.

69. Schmitt, Peter A. Anleitungen/Benutzerhinweise. In: Snell-Hornby, Mary/Honig, Hans G./Kusmaul, Paul/Schmitt, Peter A. (Hrsg.). Handbuch Translation. Tübingen: Stauffenburg, 2006 – S.209-213.

70. Schmitt, Peter A. in Wotjak, Gerd/ Schmitt, Heide (Hrsg.). Modelle der Translation - Festschrift für Albrecht Neubert. Vervuert Verlag, Frankfurt am Main,

1997.

71. Schmitt, Peter A. Translation und Technik. Stauffenburg Verlag., 1999 – S.317.
72. Snell-Hornby M. Translation Studies. An Integrated Aproach / Mary SnellHornby. – Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 1988. 172 p.
73. Snell-Hornby M. Translation Studies. An Integrated Aproach / Mary SnellHornby. – Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 1988. 172 p.
74. Stolze, Radegundis. Die Fachübersetzung: Eine Einführung. Gunter Narr Verlag Tübingen, 1999. S.242.
75. Stolze, Radegundis. Übersetzungstheorien. Eine Einführung. Tübingen: Narr, 2005.
76. Transcom. Ingenieurbüro für technische Kommunikation. Was ist «Technische Dokumentation»? [Elektronный ресурс].– Режим доступа: [http://www.transcom.de/transcom/de/wirueberuns/leistungen/technische dokumentation.htm](http://www.transcom.de/transcom/de/wirueberuns/leistungen/technische_dokumentation.htm).
77. Van Dijk, T. A. (1976) «Macro-Structures and Congition», Paper Contributed to the 12th Annual Carnegie Symposium on Cognition, Pittsburg, May 12-14, 1976, University of Amsterdam pp.1-11.
78. Werner Koller. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Heidelberg/Wiesbaden, 1992 . S.272.
79. Witte, Heidrun. Die Kulturkompetenz des Translators: Begriffliche Grundlegung und Didaktisierung. Tübingen: Stauffenburg, 2007.
80. Zieten, Werner. Schlanke Gebrauchsanweisungen und deren Qualitätssicherung: Arbeitsanweisung für Redakteure. Weka Media GmbH, 2001.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1.1 Відповідність макету інструкції оригіналу та її перекладу

Оригінал німецькою мовою	Переклад українсько мовою
Betriebsanleitung Originalbetriebsanleitung Nr. 99+955.DE.80S.0 Chassis Nr. _____ Drehpflug SERVO 55 SERVO 55 S SERVO 55 PLUS SERVO 55 NOVA SERVO 55 NOVA PLUS (Type 955 : + ... 000001)	Інструкція з експлуатації Переклад оригінальної інструкції з експлуатації №. 99+955.UK.80S.0 Chassis Nr. _____ Обертовий плуг SERVO 55 SERVO 55 S SERVO 55 PLUS SERVO 55 NOVA SERVO 55 NOVA PLUS (Type 955 : + ... 000001)
WARNBILDZEICHEN (D) CE-Zeichen Das vom Hersteller anzubringende CE-Zeichen dokumentiert nach außen hin die Konformität der Maschine mit den Bestimmungen der Maschinenrichtlinie und mit anderen einschlägigen EG-Richtlinien. EG-Konformitätserklärung (siehe Anhang) Mit Unterzeichnung der EG-Konformitätserklärung erklärt der Hersteller, daß die in den Verkehr gebrachte Maschine allen einschlägigen grundlegenden Sicherheits- und Gesundheitsanforderungen entspricht. Bedeutung der Warnbildzeichen Nicht im Schwenkbereich der Arbeitstagele aufhalten. Niemals in den Quetschgefahrenbereich greifen, solange sich dort Teile bewegen können.	НАКИ, ЯКІ ПОПЕРЕДЖУЮТЬ ПРО НЕБЕЗПЕКУ (UA) СЕ-маркування Зроблене виробником СЕ-маркування підтверджує відповідність транспортного засобу вимогам машинобудування та іншим правилам Директив ЄС. Відповідність вимогам стандартів ЄС (див. додаток) Підписанням заяви про відповідність вимогам стандартів ЄС виробник заявляє, що введений в рух транспортні засоби відповідають усім основним вимогам безпеки та охорони здоров'я. Значення попереджувальних знаків Не знаходитись в радіусі розвороту машини під час її роботи. Ніколи нічого не робити в ділянках, де можлива загроза стиснення, поки якийсь деталь ще рухається.

Sie fahren besser mit
Pöttinger Originalteilen

Original
inside

• **Qualität und Passgenauigkeit**

- Betriebssicherheit.

• **Zuverlässige Funktion**

- Höhere Lebensdauer
- Wirtschaftlichkeit.

• **Garantierte Verfügbarkeit** durch Ihren
Pöttinger Vertriebspartner:

Sie stehen vor der Entscheidung "Original" oder "Nachbau"? Die Entscheidung wird oft vom Preis bestimmt. Ein "Billigkauf" kann aber manchmal sehr teuer werden.

Achten Sie deshalb beim Kauf auf das Original mit dem Klebblatt!

Найкраще їхати з оригінальними
запчастинами фірми Pöttinger

Original
inside

• **Якість і точність**

- Безпечна експлуатація.

• **Надійна функціональність**

- Тривалий термін служби
- Економічність.

• **Гарантована доступність**
через Ваших партнерів фірми
Pöttinger:

Ви вибираєте між "Оригіналом" або "Зробленим по ліценції"? Рішення часто залежить від ціни. "Дешева придбання" може інколи стати надто дорогим. Тому, при купівлі, звертайте увагу щоб на оригінальному продукті був символ трилисника!

Таблиця 2.1

Переклад технічної термінології

Термін німецькою мовою	Переклад українською мовою
die Radmutter	гайки кріплення колеса
die Zapfwelle	роздаточний вал <i>Verbesserungsvorschlag</i> : роздавальний вал
der Hydraulikanschluß	підключення гідравлічної системи
der Hydraulikzylinder	гідравлічний циліндр
die Regelhydraulik	регулююча гідравліка <i>Verbesserungsvorschlag</i> : регулювальна гідравліка
die hydraulische Schnittbreitenverstellung	гідравлічне регулювання ширини захвату
die Abscherschrauben	запобіжні зрізні гвинти
das Scheibensech	дисковий ніж плуга
das Tastrad	копіююче колесо <i>Verbesserungsvorschlag</i> : копіювальне колесо
der Auslegerarm mit hydraulischer Ausklinkung	кронштейний важіль з гідравлічним роз'єднанням
die Ölrücklaufleitung	рециркуляційна лінія для мастил
die Befestigungskonsole	закріплююча консоль <i>Verbesserungsvorschlag</i> : закріплювальна консоль
die Spindel	шпіндель <i>Verbesserungsvorschlag</i> : шпіндель
der Schwingenbolz	шарнірний болт
das Schar	леміш
der Viergelenkhebel	Чотирьох шарнірний важіль
die Feststellbremse	стоянчне гальмо <i>Verbesserungsvorschlag</i> : стоянкове гальмо

Додаток В

Схема критики перевода за П. Шмітом та Р. Штольцом,
розроблена німецькою мовою [71, 75]

Abkürzung	Bewertung	Fehlerpunkt	Erklärung	Beispiel
ÜA	Negativ	Kardinalfehler: Übersetzung ist nicht bestanden	Übersetzungsauftrag; Nichtübereinstimmung mit dem Übersetzungsauftrag	eine gewünschte Anonymisierung der Namen wird nicht beachtet
ÜS-	Negativ	3	Übersetzungsstrategie; an diesem Punkt wurde die falsche Übersetzungsstrategie gewählt	eine Wort-für-Wort Übersetzung wurde gewählt anstatt einer funktionalen
ÜS+	Positiv	0	Übersetzungsstrategie; an diesem Punkt wurde eine gute Übersetzungsstrategie gewählt	" <i>miljøpartiet De Grønne</i> "
S!	Negativ	3	Sinnfehler; ZT-Aussage ist unplausibel	"2+2=5"
AS!	Negativ	2	Sinnfehler durch Ausdrucksfehler; Sinnfehler durch falscher Ausdruck	Existierender Fachausdruck wird im gegebenen Kontext falsch verwendet
AS	Negativ	1	Ausdrucksfehler; Ausdrucksfehler, ohne signifikanten Einfluss auf die Aussage	falsche Stilebene
ZT/AT	Negativ	2	Zieltext/Ausgangstext; ZT-Aussage weicht ohne Grund vom AT ab	im ZT werden einige Aussagen weggelassen, aber ohne den ZT dadurch zu verbessern

LOK-	Negativ	1	Lokalisierungsfehler; ZT ist nicht an ZT-Kultur/ZT-Rezipient angepasst worden	"De Grønne" ohne nähere Erläuterung
LOK+	Positiv	0	Lokalisierung; ZT wurde gut an ZT-Kultur/ZT-Rezipient Angepasst	"miljøpartiet 'De Grønne'"
AT-K!	Negativ	2	Mangelnde Ausgangstextkritik; ein offensichtlicher Fehler eines AT wurde übernommen	zwei vertauschte Abbildungen wurden nicht Korrigiert
TW	Negativ	2	Technical Writing-Fehler;	ZT verstößt gegen Textsorten-konventionen persönliche Anrede in einem Werkstatt-handbuch
ST	Negativ	2	Stilfehler; der Stil ist für die Situation nicht passend	Umgangs-sprache in einer Bedienungs-anweisung
TR	Negativ	3	Fehler bei der Thema/Rhema- Struktur;	ZT ist schwer verständlich Verworrener Satzaufbau
SB	Negativ	1	Satzbaufehler; Satzkonstruktion ist holprig	zwei Sätze wären besser als ein langer Satz
SY	Negativ	3	Syntaxfehler; Verstoß gegen Grammatikregeln	Kongruenz-fehler
R	Negativ	3	Rechtschreibfehler	"nähmlich"
RT	Negativ	1	Tippfehler; Rechtschreibfehler a.G. von Tippfehler	„entwickelt“
Z	Negativ	1	Zeichensetzungsfehler	"grün, gelb, und rot"
D/G	Negativ	2	Danisme/ Germanisme-Fehler	"Radioen funktioner"
L	Negativ	1	Layoutfehler; ZT weicht ohne Grund im Layout vom AT ab	Auslassung eines Textabsatzes
GL	Positiv	0	Gute Lösung; dieser Kommentar kann sich auf alle Bereiche der Übersetzung beziehen	Gute Lösung eines lexikalischen Problems